

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050. — nočna 2996, 2994 in 2050

SCLOVENECE

Ž nedeljsko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cek. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo št. 7563, Zagreb št. 39.011, Praha-Dunaj 24.797

Uprava, Kopitarjeva 6, telefon 2992

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Brez rešitve?

Pred nekaj dnevi so se sestali delničarji neke znane delniške družbe, ki razpolaga z več desetmilijonskim kapitalom na sejo z edino točko dnevnega reda: znižanje delavskih plač. Nekateri gospodje so opozarjali na odločnost takšnega koraka, končno so se pa vsi složno zedinili, da se radi težavnih razmer, v katere je sprito splošne krize prišlo podjetje, znižajo delavcem plače za gotov odstotek. Med gospodi delničarji pa se je našel tudi eden, ki je ekornno pripomnil, da bi morda kazalo, da bi v ožgled vzeobče bede tudi oni odstopili prostovoljno nekaj svojih dohodkov... Ob tem predlogu se je družba naglo spogledala in ne da bi nastopil kak mučen molk mahoma ugotovila, da predlagana točka ni na dnevnem redu. Treba je sklicati novo sejo. Torej drugič...

Čitatelje morda zanima, kje in kdaj se je vršila omenjena seja. Mislimo, da to ni niti važno. Slučajno se je to pri nas zgodilo. A smo prepričani, da bi dogodek prav tako nedramatično potekel na Dunaju, v Berlinu, Parizu ali kje v Washingtonu. Natanko enako bi odgovorili gospodje delničarji kjerkoli na širnem svetu. Kajti kapital je internacionalen tudi po mišljenju. Ne rečemo, da ne vidi velike nevarnosti, ki mu preti od naraščajoče množice nemaničev in brezdomcev. Vidi opasnost in se je celo prav dobro zaveda. Le danes ne bi se hoteli nanjo misliti, samo takoj se ne bi še hoteli odreči gotovim užitek in dobrinam. Jutri... Le ta »jutri« se usodno odloga z dneva v dan. Tako grozi nevarnost, da se veliki socialni problemi, ki bi jih danes bilo mogoče zadovoljivo rešiti z ljubeznijo in dobroti, jutri ne bodo dali rešiti niti ne s pravico.

Pri tem bodi omenjena še druga plast sodobne družbe sicer različna od gori prikazane, ki pa ji je v nečem vendarle podobna. To so ljudje, ki gledajo s strahom v svet in se zgražajo nad njim, ker potaja vedno bolj brez Boga, brez vere in brez ljubezni. Vendar pa jih to spoznanje ne dvigne in ne spodbode k takojšnjemu dejavnemu krščanstvu, nasprotno navdaja jih z nekakšnim poganskim fatalizmom. Nekaj strašnega, neizogibnega prihaja nad človeštvo in ničesar na svetu ni več, kar bi moglo preprečiti usodno katastrofo. Pri teh ljudeh učinkuje spoznanje škodljivo, ker so trudno, brezvoljno prekrizali roke in se še bolj zapirli sami vase ter omejevali na svoj mali, ločeni delokrog. Iz svojega skritega opazovališča gledajo žalostno in s strdim srcem v življenje, preko katerega s širokim razmahom satan seje svojo ljuliko. S strahom pričakujejo, kdaj bosta ljulika in plevel čez in čez prerastla plemenito polje človeških src... Ne razumejo, da jih ura kliče venkaj, v vrtince življenja, na delo, ki bi ga morali prav oni dovršiti, da bi dobra stvar, za katero sicer v svojem srcu gorijo, mogla doseči in uspevati tudi pri drugih. Vsek, ki vrši svojo dolžnost, ki postavi svojega moža, pa naj si bo kjerkoli, je podoben toplemu ognjišču, krog katerega se mahoma nagnete množica ljudi, hrepenečih po luči in toploti. Dobra stvar raste le iz trdnih naporov in osebnih žrtv. Ko gre za etični dvig naroda, bi bilo smešno pričakovati, da nam pride na pomoč nekakšen deus ex machina. Pred velikonočnim jutrom je še vedno postavljen veliki petek in v vstajenje tudi danes ne vodi druga pot kakor preko Kalvarije. Ne čakajmo, da bo Bog s čudežem odvrnil od nas veliki val brezbožnosti in socialnih prekulj, ki grozi Evropi iz vzhoda in ki je zajel že tudi nekatere evropske pokrajine. Vsi moramo pogumno na delo, kajti Bog vlada svet z ljudmi, ga kaznuje z ljudmi in ga tudi blagoslavlja po ljudeh, kdor pa stoji čisto ob strani, tega Bog ne more porabiti za svoje orodje, niti tedaj ne, ko bi hotel po njem deliti veliki svoj blagoslov.

Imamo katoliško akcijo, imamo papeževe okrožnice »Rerum novarum« in »Quadragesimo anno«, kjer so katoličanom dane trdne smernice za delo v sedanjosti in bodočnosti. Odgovor, ki nam ga daje posebna Pijeva okrožnica na aktualna vprašanja in socialna vprašanja, je jasen in nedvoumen. Kakor hitro se poglabimo v njenega duha, bomo spoznali, da Cerkev zahteva novi red! To je velika in odločilna beseda, zlasti ker prihaja od najvišjega učenjskega mesta. Pijeva okrožnica je došla utrip milijonov trpečih src, ki so prepričani, da tako ne more več dalje iti. Zato klic po novem družabnem redu, a nov red tudi v naše lastno življenje!

Vse tako zgleđa, da še dolgo ne bo mogoče doseči onega razmeroma visokega gospodarskega nivoja, ki so ga gotove družabne plasti v preteklosti uživale. Vendar so kljub temu premoženjske razlike v družbi še vedno silno velike in nesocialne. Tok časa pa gre nujno za tem, da se te razlike čim bolj izenačijo, podobno, kakor so pretekla desetletja prinesla vsem državljanom iste politične pravice. Razvoj gre jasno v tej smeri, že radi tega, ker imajo v demokratičnih državah mase manipulatorskih, ki so v velikanski večini, vedno več vpliva na politično zakonodajo.

Je mar neizbežno, da se to izenačenje izvrši šele s silo? Ali ne bi sile mogla prehiteti ljubezen? Čim večja je potreba okrog nas, tem nujnejše so zahteve krščanske ljubezni in pravičnosti. »Letošnja zima je dolga in strašna,« pravijo nekateri in se zaklopijo še globlje v svoj topli kotiček. »Zime noče biti konec,« govore drugi, a pri tem store vse, da lajšajo bedo brezdomcev. »Moj Bog, koliko jih je brez službe,« tarnajo premnogi na dobro plačanih mestih in jim še za mar ni, da bi kaj žrtvovali od svojih dohodkov. »Brezposelnih je vedno več,« ališijo drugi in takoj sklenejo žrtvovati del svojih dohodkov. Eni tarnajo in nič ne pomagajo, drugi pomagajo in ne tožijo. S tožbami ni nič opravljeno, le srce se podira drugimi, ki so boljšega mišljenja in pripravljeni pomagati. Razumevamo tok časa in hodimo odprtih duš in rok. Ako jih je toliko med nami, ki pogrešajo najpo-

Kritičen položaj sovjetov

Atentat na nemškega diplomata sad mizerije prebivalstva — Velik strah sovjetov pred vojno

Pariz, 10. marca. Atentat nekega Rusa na nemškega poslaniškega svetnika v Moskvi Twardowskega je vzbudil v mednarodnih diplomatskih krogih precejšnjo pozornost, ker je simptom gospodarske in politične krize, ki pretresa v zadnjem času Rusijo. Moskvska »Izvestja« posvečajo temu atentatu veliko pozornost, kar dokazuje, da je ta dogodek povečal nervoznost, ki zadnje čase vlada v ruskih vladnih krogih. »Izvestja« delajo za atentat na nemškega diplomata odgovorne neke meščanske teroriste, ki da imajo namen, da motijo mednarodne odnose Sovjetske unije z Evropo in bi radi izzvali vojno.

Cepprav se komentar organa ljudskih komisarijev poslužuje fraz, ki so ob takih prilikah pri boljševiki žurnalistiki običajne, utegne topot zadeti resnico, zakaj atentat zoper Twardowskega bi mogoč res izhajal iz krogov antiboljševiške inteligence, pa ravno tako iz proletarijata, kolikor ni strankarsko zaveden. Atentat je namreč sad velikega sovraštva, ki ga goji večina ruskega prebivalstva, naj bo režimu prijazna ali ne, proti tujim diplomatom, katerim sovjetska vlada dobavlja najboljša živila in jim preskrbuje za stanovanje palače, dočim domače prebivalstvo trpi pomanjkanje tako na živilih kakor na dostojnih stanovanjih. K temu pride sovraštvo domačih ruskih inženjerjev in delavcev zoper inozemske delavce-specialiste in inženjerje, ki odjedajo ruskim delovnim slojem najboljši kos kruha.

Gospodarska kriza se je v Rusiji letos silno podostrila, in sicer v zvezi z gospodarsko krizo v Evropi. Sovjetska vlada je primorana, da padeč cen sirovin skuša izravnati s forsiranim eksportom. Zaradi tega se volumen produkcije, ki je na razpolago ruskega prebivalstvu, čedalje bolj krči. Dasi pa je danes evropska industrija naravnost primorana pobrigati se za ruska milijonska naročila, da se izogne zaprtju svojih obratov, pa se obenem evropski agrarni producenti dvigajo proti ruskeemu eksportu, ki uničuje domačo lesno industrijo ter agrarno produkcijo sploh. Zaradi tega vlada v Rusiji velika nervoznost, kaj bo s produkti ruske industrije, ki se tako silno forsira. Kritični finančni položaj Evrope pa je tudi povzročil, da so naložbe evropskega kapitala v Rusijo skoroda usahnile in da je evropskim državam vedno težje kreditirati sovjetski vladi, oziroma dajati domačim industrijskim podjetjem posojila v to svrhu.

Pomanjkanje denarja, nenormalni tempo industrializacije in vse kaj drugega nego povoljni rezultati kolektivnega gospodarstva povzročajo tak padeč itak nizkega življenjskega standarda ruskega delavca in kmeta, da je v najnovejšem času uvedeno delo za vojno industrijo in obcutno racioniranje živil z ozirom na preskrbo rdeče armade izzvalo v ruskem prebivalstvu zelo nevarno razpoloženje proti režimu.

Ta dejstva tvorijo tudi ključ k razumevanju dogodkov na Daljnem Vzhodu. Sovjetska vlada mo-

ra mirno trpeti, kako je Japonska zaprla Rusiji definitivno pot v Mandžurijo, in je morala celo dopustiti, da se vzhodnokitajske železnice poslužujejo japonski vojaški transporti. Vzrok, da Sovjeti vodijo tako abnormalno prizanesljivo politiko napram Japonski, je enostavno ta, da se hoje vojne zaradi odziva, ki bi ga mogla najti v prebivalstvu. Saj je znano, da je vojna z Japonsko pomenila svojčas tudi konec carističnega režima.

Da ne izdajo te svoje slabosti, so Sovjeti naročili svojemu tisku, da objavi nekakšne japonske tajne dokumente, ki so lahko pristni ali ne, v nobenem slučaju pa ne dokazujejo, da bi bila v kakšni zroti proti sovjetski vladi udeležena japonska vlada. Na podlagi teh dokumentov trdi sovjetski tisk, da obstoji tajen pakt med Japonsko na eni in Francijo ter njenimi zavezniki v srednji in vzhodni Evropi na drugi strani z namenom, da se Rusija napade z Vzhoda in Zapada obenem. Zato baje Francija ter Poljska in Rumunija nočejo ničesar več slišati o kakšnem paktu nenapadanja z Rusijo.

Cepprav je popolnoma jasno, da ta tajni pakt obstoja samo v fantaziji nervozne sovjetske diplomacije, ako vanj sploh verjame, je res, da se Sovjeti ne bojijo ničesar bolj kot konflikta s Francijo, koje finance pomenijo tudi za Rusijo edini izhod iz sedanjega kritičnega finančnega položaja. Ta odvisnost komunistične Rusije od evropskega velekapitala je uprav tragična.

Irska se ne loči od Anglije

Nova vlada De Valera

London, 10. marca. Izvolitev de Valera za predsednika irske republike v angleških krogih ni sicer vplivala kakor bomba, kakor pravimo, ker se je ta izid že cel mesec z vso gotovostjo pričeval, pač pa je povod, da se je angleški tisk intenzivneje začel baviti z irskim vprašanjem, ki dozdaj takorekoč sploh ni več obstajalo. Angleški tisk opozarja na generala Hertzoza v južni Afriki, ki se je iz najodločnejšega nasprotnika britanskega imperija spremenil v lojalnega prijatelja, kakor hitro je prišel do odgovornega mesta. Zelo pametni in dalekovidni angleški politiki smatrajo celo za srečo, da je Fianna Fail, to je irska republikanska stranka, ki je postala vladna stranka, ker pravijo, da je to najboljši način, kako se revolucija premaga po revoluciji sami.

Seveda bo de Valera kot predsednik irske države imel težko stališče. Moral bo že na ljubo svoji stranki odpraviti prisego zvestobe angleškemu kralju. Ceprav Angleži zelo visijo na takih rečeh, bodo politično to lahko prenesli, tem bolj, ker pogodba med Irsko in Anglijo prisega angleškemu kralju ne zahteva, ampak samo irska ustava, katera Angleže nič ne briga. Praktičnega pomena je samo vprašanje takozvanih landannities, ki znašajo letno 3 milijone funtov sterlingov, ktere se je Irska obvezala odplačevati Angliji za razlastitev lordskih posestev. Začuda pa pravijo Angleži, da tudi ta stvar ne bo povzročala nepremagljivih težkoč, ker bi se lahko sklicalo empirsko razsodišče in ker je, kakor Angleži pravijo, v denarnih zadevah na svetu vedno mogoč kompromis. Večje bodo težkoče za Irsko samo, tako trdijo v Londonu, če bo de Valera odpravil zakon za

zaščito republike, kakor je to obljubil svoji stranki, ki je bila dozdaj po tem izjemenem zakonu najbolj prizadeta. Tu bo pa novi predsednik najbrže prišel v hud konflikt s svojo stranko ali pa z njenimi levimi elementi. Zakaj, če revolucionar poslaniški odgovorni predsednik vlade, je čisto izključeno, da bi se odpovedal zaščiti javnega reda in mira, ki ga je prej pomagal sam krčiti.

Zato pravijo Angleži, da je vse to zadeva Irske same. Bila bi prava norost, če bi se Irska odpovedala svojemu dominionskemu položaju, posebno sedaj, ko nova britanska gospodarska politika dominionom nuja izredne pogodnosti. Angleži, ki de Valero poznajo, pravijo, da je plemenit značaj, iz katerega so ustvarjeni tako pogumni revolucionarji, kakor lojalni ministrski predsedniki.

De Valera je že sestavljal novo vlado, ki obstoja iz sledečih članov: predsednik in minister za zunanje zadeve de Valera, podpredsednik in minister za lokalno upravo in higijeno Kelly, finance Mae Entenn, trgovina in industrija Lemass, prosveta Derrig, rude in ribarstvo Rutledge, poljedelstvo Reyan, justica Geoghegan, pošta Conolly, bramba Aiken. Vsi ministri so republikanci — devaleristi. Laburistični poslanec, od katerega je odvisna večina de Valera, Jean Dillen, je ob izvolitvi predsednika v parlamentu izjavil, da bodo laburistični poslanci podpirali de Valero samo pod pogojem, da ne bo izval ekonomične ali kakršnekolj druge vojske z Anglijo in če bo preprečil tudi vsako notranjo državljansko vojno. Enako izjavo je podal v imenu opozicije tudi bivši predsednik Cosgrave. Zato je vsak resen spor z Anlijo popolnoma izključen.

Položaj na Malti

Zanimiva opazovanja manjšinskega politika

Geneve, 9. marca. V »Neue Zürcher Zeitung« je dr. Ewald Ammende, znani manjšinski politik in tajnik manjšinskih kongresov, priobčil članek o problemu Malte. Povod za objavo članka mu je dalo poročilo angleškega preiskovalnega odbora, ki je bilo nedavno objavljeno.

Člankar z zadovoljstvom navaja, da je preiskovalni odbor predlagal naj se Malti zopet vrne ustava in razpišejo volitve. Dr. Ammende ugovarja k izvajanjem lista »Manchester Guardian«, češ, da gre na Malti za stari spor med Cerkvijo in državo. Res je, da je duhovščina, ki je kulturno povsem italijansko usmerjena, gospodarica položaja in to toliko bolj, ker pripada večina zemlje na otoku Cerkvi. Toda priznati je treba, da gre na koncu vseh koncev le za narodnostno vprašanje. V svojih nadaljnjih izjavah si je dr. Ammende popolnoma osvojil stališče italijanskih nacionalistov na Malti. Malteško prebivalstvo govori narečje, v katerem prevladujejo besede arabskega in feničanskega izvora nad besedami italijanskega porekla, vendar ni nikakega dvoma, da je vse kulturno življenje na otoku že stoletja pod italijanskim

vplivom. Tako je med inteligenco občevalni jezik italijanščina, medtem ko govori malteščino le preprosto ljudstvo. Člankar je za časa svojega obiska na Malti obiskal tudi lorda Stricklanda, bivšega ministrskega predsednika in ta je zagovarjal stališče, da se da na mesto italijanščine vpeljati angleščina toliko lažje, ker ni italijanščina jezik domačega ljudstva. Dr. Ammende meni, da bi pri izvedbi Stricklandovega načrta trpelo kulturno življenje na Malti. Angleščina je za Malteze tuj jezik in malteščina ni dovolj razvita, da bi mogla nadomestiti italijanščino. Člankar je mnenja, da se bo povrnil na Malto mir, ako prepustijo vlado italijanskim nacionalistom in se tako zamajči Malti italijanska kulturna tradicija. Nikakor pa ni res, da so voditelji nacionalistične stranke na Malti v službi irendističnih krogov v Rimu. Nacionalisti ne gredo za tem, da bi se Malta priključila Italiji, ker se zavedajo, da živi malteško prebivalstvo od denarja, ki ga pušči na otoku angleška mornarica. Nacionalisti želijo samo to, da se ohrani italijanska kulturna tradicija otoka in vdano priznavajo angleško nadoblast.

Preosnova poljskega kabineta

Varšava, 10. marca. tg. Maršal Pilsudski je prej, preden je odpotoval v Egipt, pristal na to, da se preosnova poljski kabinet, in sicer v zvezi z zakonom o znižanju carin, ki ga je včeraj predložil ministrski predsednik Pistor, in ki naj se izvede do konca meseca. Govori se, da gre predvsem za to, da se vrne v kabinet bivši finančni minister polkovnik Matusevski kot namestnik ministrskega predsednika, nameravajo tudi radi varčevanja združiti več ministrov. Politični značaj kabineta pa bi ostal neizpremenjen.

Nova vsta'a Lapovcev

Stockholm, 10. marca. tg. Po današnjih novih vesteh iz Helsingforsa je domnevati, da se je vstaško gibanje v Finski začelo na novo. Sedaj se je začelo v Sudoster-Butterju, kjer se je doznan, da se tajno zbirajo Lapovci in kjer se nahajata tudi dva njihova voditelja Ewoleinen in Vuorimaa, katera že dolgo išče policija. Domneva se, da bo nova akcija izbruhnila začetkom prihodnjega tedna.

Na odtrgani ledeni plošči

Stockholm, 10. marca. tg. Ob Karejski obali se je utrjala od brega ogromna ledena plošča, na kateri se je nahajalo 200—700 ribičev. Do sedaj o usodi teh ribičev še ni bilo mogoče dobiti nobenih vesti. Vlada je poslala več ledolomilcev z živčevci in več letal, da poiščejo ribiče. Položaj ribičev je posebno radi tega nevaren, ker je nastal velik vihar in je nevarnost, da se ne bi ledena plošča razbila.

Rumunija bo sejala manj žita

Bukarešt, 10. marca. ž. V kmetijskem ministru je bila anketa, na kateri je bilo sklenjeno, da se zmanjša proizvodnja pšenice, istočasno pa se dovoli uvoz 1000 vagonov koruze v Madjarsko. Na anketi so bile izražene želje, da se površina, posejana s pšenico, zmanjša za 200.000 hektarov.

Pom'ad na Madžarskem

Budimpešta, 10. marca. ž. Po hudi zimi je nastopila v vsej Madjarski pomlad in sneg se je začel tako naglo topiti, da je nastala velika nevarnost poplav. Predmestje in okolica Krajove je popolnoma poplavljen, v okolici Užave pa so potoki in reke poplavlile vsa polja.

Hitler na agitaciji

Berlin, 10. marca. AA. Snoč je bilo pred gradom v Lustgartnu v Berlinu veliko zborovanje nacionalnih socialistov. Zborovanja se je udeležilo okoli 80.000 ljudi. Nacionalni socialisti so prihajali na zborovanje z zastavami, v kratkih sivih povračnikih ter v strateških formacijah. Na zborovanju je govoril Hitler, ki ga je množica pozdravila s fašističnim pozdravom. V svojem govoru ni omenil nič novega. Ponavljal je trditve nacionalističnega tiska ter dejal, da nacionalni socialisti spoštujejo Hindenburga kot zmagovalca pri Tannenbergu, ne morejo pa dopustiti, da bi bil ponovno predsednik republike, ker je dovolil njeno poštitično in gospodarsko propast.

Ostro je napadel versajsko mirovno pogodbo ter dejal, da bodo nacionalni socialisti vrnili Nemčiji svobodo in kruh.

Za Hitlerjem je govoril poslanec Göbbels 45 minut. Burno pritrjevanje je prekinjalo često govornika. Med zborovanjem je začelo snežiti. Na kraju svojega govora je zahteval Göbbels prisego zvestobe nacionalno-socialistični ideji in prisotni so se odzvali temu klicu s fašističnim pozdravom. Incidentov ni bilo.

Nemško madžarska trgovinska pogodba

Budimpešta, 10. marca. ž. Med Nemčijo in Madjarsko je bila pred kratkim sklenjena trgovinska pogodba, proti kateri je protestiralo več držav. Pogodba je sklenjena v korist madjarskim agrarnim proizvodom. Te dni so se pričela ponovna pogajanja med Berlinom in Budimpešto, da se eliminirajo nekatere težkoče. Dosežen je bil sporazum, ki je bil danes podpisan. Sporazum je bil izročen obema vladama in bo baje stopil v veljavo 12. t. m.

Dunajska vremenska napoved: Mrzlo vreme bo trajalo dalje, najbrže bomo dobili še novega snega.

Pismo iz Nemčije

Pod težo usode. — Nevarnosti psihotehnike. — Ljubljana v nemškem časopisu.

Karlsruhe, marca.

Čudna so znamenja časa, v katerih živimo. Ko človek potuje skozi Švico, mu skoraj da postane prijetno ob tem bežnem vplisu resničnega ali ne-rezultirnega bogastva. Vsak večji kolodvor Švice izgleda, kakor da je majhen kolodvor cele Evrope in v vagonih kupeju ti vlnudni švicarski sopotniki miho potoži, da ne more več nikamor vložiti svojega denarja, ker da banke zanj niti tih odstotkov več ne plačujejo. Ves srečen se ti zabvati, ko ga poučiš, kje da lahko kupi srbske zadolžnice iz l. 1867, ki da baje danes donosajo 16 odstotkov. Švica ima danes 150 odstotkov zlatega kritja, a švicarsko meščanstvo trdi, da se s plačila boriti se za številne na lestvici obrestne mere.

Pri prestopu nemške meje se isti refren nena-doma preobrne in vlnudni profesor pedagogije na freiburškem vseučilišču mi žalostno prizna, da je Nemcem uspelo v tej borbi s krizo potisniti obrest-meru na deset odstotkov, doseči splošno znižanje cen za deset odstotkov in da je zlato kritje nemške banke tik se na pravni višini 33 odstotkov. Vendar je v Nemčiji tudi vse novo, kakor da sta se izdelovalci in odjemalci zmenila, da v zadnjem naporu videta kakemu jutrišnjemu novemu gospo-darskemu maltuzianizmu.

»Toda vse to je nenaravno; delo postaja milo-ščina delavcem, finance igrača zakotnih fakovzanih »črnih borz«, mi žalostno odgovarja drugi politik. Da bi se pri teh živih zaključkih pesimizma pozna-nimal še za najnovejši evropski politični »lager« nemških predsedniških volitev, se mi je zazdelo izzivanje.

Tako tudi ulice badenskega deželnega mesta Karlsruhe niso še torišče volinih prerivanj. Ca-roviški hitlerjevski križ s sekiricami na rdečih plakatih komaj teknuje s takorekoč kilometrskim imenom Hindenburgovim, ki včasih zakriva tako skoraj celo sivino kioska. Politična mistika nem-ških ulic brni tako one čudne pritažene melodije obupnosti, ki od 13. marca pričakuje čudeža nem-ške rešitve in deli svet volivstva v dva tabora, katerih eden molče začuden strmi v napis brit-neyskega novinarja, ki prodaja naklade svojega časo-pisa pod čudnim naslovom: »Der Todestern im Hitlers Horoskop — mrtvaška zvezda v Hitlerje-vem horoskopu«, in tabor onih iz vrst starih voj-ščakov nemštva, ki komaj vidno v prijaznem tonu zaprosijo: »Prosim, ne jemljite Hitlerja v ino-zemstvu preresno!«

Nemške univerze so čudno mračna poslop-ja. Kolosu zgradbe na levi gotovo na desni, spre-daj in zadaj odgovarja se po eden enak in po hodnikih teh tehniških visokih šol izginjajo še postave dijakov v čudne bolniške bele plašče. Dočim so francoska univerzitetna poslopja taj-nstvena v svojih starinskih labirintih in še prijetno umazana povrhu, so nemška zmiraj skoraj da paradona.

S prijatelji sem šel poslušat predavanje ene-ga gostov tehniške fakultete. Nisem vedel, ali bo bolj običudoval zvonost naslova, ki je ležal pred menoj in govoril »o psihotehniški nevarnosti so-dobnosti« in ki prav nič ne da slutiti da smo osem kilometrov v stran od francoske meje in dežele kartezijanizma, ali pa pisanost publike, ki je pre-hujala od pastora do dobrodušne redovnice domi-nikanke.

Sodobna psihologija ni drugača ko ironija v obraz večni človeški masi. Obstaja sigurno ena zdravilna psihologija, ki hoče služiti večnemu človeštvu. Duh matematike je edini sigurni in zvesti ravnatelj človeškega duha, toda njegova krivda je, da je brez cilja in temelja. Zato brez-izjemno bratstvo ne pristaja matematiki (Taylor). Človek postati brez pisane znanosti mora biti vsu-komur odprto. Znati biti človek brez knjige pa se pravi verovati, imeti globoko vero. Egoistično vzeto pa ne — znanje nima nobene vrednosti. Zato razodeta znanost o večni ljubezni trpi v več-nem konfliktu z dobrodelnim kapitalizmom in ljudomilim socializmom. Tako je moderna psiho-logija vlačugarstvo med materialistično logiko in estetično etičnim egoizmom. Človeštvo mora ne-zaj v obrambo proti tej moderni apokalipti in svojo psihologijo utemeljiti na svetopisemski lju-bezni do bližnjega...

Tako me je gostoljubno sprejel eden veli-kih prijateljev naše domovine, glavni urednik centrumške glasila za nadvojvodino Baden, g. dr. F. Kako zanimivi so taki novinarski domovi, kjer se takorekoč predstavniki vseh slojev na vse strani predstavljajo kot dobroholni znanci in se ti ob bridko veselju tožbi nad stanovskimi teža-vami kot najboljša podpora žepi polnijo z vizit-kami, ki ti širijo imaginarna poznanstva v daljni svet z naglico geometrične postopice. Vse to pa tako anonimno kakor so anonimne tele nemške vrstice o naši Ljubljani:

»Ljubljana je vsa ležala v sijaju solnca. Ne-bo čisto, samo okoli gradu še nekoliko megle — zdaj je bila Ljubljana resnično ljubka. Zdal je bi-lo mogoče opaziti, koliko se je v zadnjih deset letih popravila in dvignila. Temu je pripomogel predvsem Plečnik, veliki mojster arhitekture, univerzalni genij, čigar slava sega daleč v slo-vanski svet in še preko njega. Pri njem bi se mogli vsi arhitekti tega sveta še učiti; kajti on predvsem ni nikak mestni gradbenik, temveč svobodnejši in cenejši in čisto sodeluje zastoj z upravo mesta za njega polepšanje. V času gospo-darske krize se cenil njegova idejna enostavnost. Ena njegovih mojstrov in je tivolski park, Aleksan-drova, Kongresni trg in Sentjakiški trg. Tako se iz majhnega avstrijskega provincialnega meste-ca počasi razvija prava majhna slovenska metro-pola. Teško je posnemati Plečnika, kajti on vleče črtalo brez dolgega obotavljanja pokoravajuč se samo svojemu umetniškemu geniju in svoji lju-bezni do Ljubljane — kako je on rešil problem franciskanskega tromostovja je naravnost šolski primer združitev umetnosti in tehnike.«

Podonavski blok

Nemčija pripravljena sodelovati pri Tardieujevem načrtu

Praga, 10. marca. AA. »Prager Presse« poroča iz Berlina, da je nastal v stališču nemškega zuna-njega ministrstva glede Tardieujevega načrta za gospodarsko restavracijo podonavskih držav pre-okret. Po uradni izjavi, ki jo je dal francoski vele-postlanik v Berlinu François Poncet, so Nemci opu-stili svoje poprejšnje negativno stališče in izjavili svojo pripravljenost in voljo za sodelovanje pri izvedbi Tardieujevega načrta.

Isti list piše, da v Berlinu pazljivo zasle-ljuje, kakšno stališče bo zavzela Avstrija, in mno-go govore o podpori, ki bi jo bilo treba dati državam Male antante, Madjarski in Avstriji. Pri tem posebno naglašajo, da bi morala biti sredstva, ki jih vsebuje francoski predlog, v skladu s prejšnjim nemškim predlogom.

V berlinskih političnih krogih posvečajo veliko pozornost tudi pisanju češkoslovaških listov o Tar-dieujevem načrtu.

Nerazpoloženje med Cehi

Praga, 10. marca. AA. »Narodni listi« pišejo glede na razgovore, ki so se vršili v Zenevi o sred-nji Evropi med predsednikom francoske vlade g. Tardieujem, britanskim zunanjim ministrom sirom Johnom Simonom in italijanskim zunanjim ministrom Grandijem, da Češkoslovaška ne more pristati na načrt, ki bi spet poklical v življenje bivšo Avstro-Ogrsko, ne glede na to, v kakšni ob-likli. Češkoslovaška vlada ne more prevzeti nikakih obveznosti brez poprejšnjega pristanka parlamenta.

Tudi Bolgarija želi sodelovati

Sofija, 10. marca. tg. Bolgarski uradni krogi odklanjajo do sedaj oficioelno stališče o načrtu zdru-žitve obdonavskih držav. Vendar pa v Sofiji ta načrt pazljivo zasledujejo, ne da bi se bilo po-javilo za to vprašanje posebno zanimanje. Nekateri listi pa izražajo svoje zaupanje, da izmed vseh obdonavskih držav samo Bolgarske niso sprejeli v to konvencijo. V zunanjem odboru bolgarskega sobranja je izjavil voditelj socialnih demokratov Sakacov, da hoče načrt v sedanji obliki šteti samo francoske politične in gospodarske interese. Zato v tej kombinaciji ni prostora za Bolgarsko. Korist bi mogla prinesiti samo tako združitev, če bi bile v njej udeležne razen obdonavskih držav tudi druge, pri čemer je predvsem mislil na Nem-čijo. Po do sedaj nepotrjenih časnikarskih vesteh, je bolgarska vlada izrazila v Parizu željo, da bi jo priregnili k pogajanjem o ustvaritvi donavskega bloka.

Spodbuda iz Anglije

Berlin, 10. marca. tg. Berlinski dopisnik lista »Paris Midic« poroča, ne da bi navajal vir svoje vesti, da je zagotovljeno sodelovanje nemške vlade pri nadaljnjih pogajanjih o organizaciji donavskih držav.

Bivši francoski poslanik in sedanji predsed-nik zunanje komisije francoskega senata Henry Berenger trdi danes v članku, ki je izšel v »Agence economique et financiere«, da iniciativa za obdo-

navska pogajanja ni prišla iz Francije temveč iz Anglije. Govori se, da je dal prvo pobudo za to vprašanje sir John Simon v Zenevi, ki je nekoč sestel s Tardieujem. Tardieu pa je potem porabil to idejo in jo izkoristil v razgovorih z italijanskim zunanjim ministrom Grandijem in zastopniki ob-donavskih držav.

Komplicirano vprašanje

London, 10. marca. tg. Državni podtajnik za zunanje stvari je danes v odsotnosti sira Simona odgovarjal na vprašanje o donavskem načrtu. Re-ke je, da je vse to vprašanje tako komplicirano in težko, da izmenjava misli med državami se ni na-predovala tako, da bi se vlada mogla o tem izjaviti.

Pariz, 10. marca. tg. »Temps« napoveduje, da bo Tardieu, ki se je do sobote zopet odpeljal v Zenevo, tam nadaljeval razgovore o gospodarski združitvi donavskih držav, in sicer bo šlo za to, da se določi formula povabila petim srednjeevro-pskim državam. Avstrija, Madjarska, Jugoslavija, Češkoslovaška in Romunija bodo pozvane, naj med seboj razpravljajo o pogojih gospodarske antante.

Mišljenje v Belgradu

Belgrad, 10. marca. I. Vesti o pogajanjih, ki se vodijo v Zenevi o francoskem predlogu za go-spodarsko zблиžanje podonavskih držav, niso do sedaj ustvarile tukaj nikakega določenega pokreta niti stališča. Dozdeva se pa, da v obliki, kakor je bil predložen, ne bo zadovoljil vseh prizadetih držav iz tega razloga, ker ga patronira ena sama velesila, mesto da bi ga podpirale vse evropske velesile. Podonavje bo na ta način postalo zopet zbirališče raznih nepodonavskih interesov in ne-sporazumi med velesilami bi se zopet ponavljali na račun podonavskih držav. Tukaj se je vedno zagovarjalo stališče, da je treba Podonavje — kakor tudi Balkan — smatrati za ozemlje, ki naj bi bilo imuno pred vmešavanjem posameznih velesil, ki naj bi solidarno sodelovale pri ureditvi tega vprašanja. Brez te garancije delo ne bo napredovalo in v slučaju, če bi napredovalo, ne bo koristilo blagostanju interesiranih držav v Podonavju. Na-črt, kakor se je pojavil v Zenevi, katerega so pri-pravljali že od jesenskega zasedanja Zveze naro-dov, ni zadel povsod na razumevanje, ker je takoj prve dni že povzročil ljubosumnost in dal povod za rivalitetno tolmačenje. Govorilo se je v golovih krogih, da bi bil še najbolj simpatičen angleški načrt, ki govori o carinski zvezi, katere bi se ne mogla udeležiti nobena od evropskih velesil, ampak nad katero bi ljubosumno čuvala vse. Diplo-macija podonavskih držav bo morala torej z veliko budnostjo paziti na to, da ohrani avtonomijo in ureditve tega vprašanja, predvsem pa tudi, da se ne bo dovolilo, da bi se gospodarsko sodelovanje v srednji in vzhodni Evropi smatralo od katere-koli stranji niti kot uspeh znanje politike kakšne določene velesile, niti kot predpogoj za kakšno materialne dobrote s strani posameznih velesil. Podonavje mora ostati avtonomno in se mora ure-diti v tej smeri se razvija tukaj mišljenje, samo v skladu z domačimi interesi brez ožira na zu-nanji vpliv ali na zunanje želje. Oficioelni krogi bodo brez dvoma zavzeli definitivno stališče, kakor hitro se vrne iz inozemstva zunanji minister dr. Voja Marinkovič.

Jutri pogreb Brianda

Sožalje kralja Aleksandra

Pariz, 10. marca. AA. Havas poroča: Nj. Vel. kralj Aleksander je dal povodom smrti Aristida Brianda tole izjavo predstavniku Agencije Havas za Balkan v Belgradu:

Smrt Aristida Brianda je težka izguba za Fran-cljo in vse človeštvo. Jugoslovanski narod izgubi z njegovo osebo velikega in iskrenega prijatelja. Zato bo s hvaležnostjo ohranil trajen spomin na to plemenito srce.

Jugoslovansko odposlanstvo za Briandov pogreb

Belgrad, 10. marca. AA. Drevi ob 18. odpotuje v Pariz odposlanstvo narodnega predstavništva, ki se udeležijo pogreba Aristida Brianda. V delegaciji so: za narodno skupščino dr. Kosta Kumanudi, predsednik narodne skupščine, ki bo ob enem tudi šef delegacije, dr. Ninko Perić, narodni poslanec in bivši minister in dr. Dragoljub Jevremović, tajnik narodne skupščine. V imenu senata pojejo na po-greb dr. Fran Novak, podpredsednik senata in dr. Zelimir Mažuranič, senator in bivši minister.

Pariz, 10. marca. AA. Truplo pokojnega Bri-anda so davi ob 9. prenesli v francosko zunanjo

Ustoličenje predsednika Mandžurije

Položaj na kitajskem bojišču

London, 10. marca. Včeraj je bil v Čan Čun-gu v Mandžuriji z velikimi slovesnostmi ustoličen predsednik nove mandžurske države, bivši kitajski cesar Pu Ji.

Vse mesto je bilo v zastavah nove mandžur-ske republike, ki ima pet barv. Ko se je Pu Ji s svojo soprogo podal v vladno palačo, so ga ob-dajali bivši kitajski generali, mongolski principi ter zastopniki prijateljske japonske države. Navzoč je bil tudi bivši kitajski general Ma, o katerem so trdili, da je bil ubit, pa je živ in zdrav in je na-menjen za vojnega ministra nove vlade. Sploh so imenovani že vsi ministri z ministrskim predse-dnikom vred kakor tudi generalni guvernerji treh mandžurskih provinc, ki so prisegli predsedniku v prestolni dvorani zvestobo. Novi predsednik je bil obdan od osebne telesne garde, ki je jako sli-kovito uniformirana. Zvečer je bilo mesto sijajno razsvetljeno. Na več mestih pa so izbruhnili požari, ki so bili gotovo zaneteni od nasprotnikov novega režima.

V Mandžuriji sami vlada red in mir, izvzemši male praske z bivšimi kitajskimi vojniki v Haj Lumu.

ministrstvo, kjer se postavi na katalfalk v velikem salonu, znanem pod imenom »Salon d'Horloges«. Prencs iz stanovanja v zunanje ministrstvo se je izvršil brez vsakih svečanosti. Prisostvovali so mu člani vlade, pokojnikovi sorodniki, bivši njegovi sodelavci in množestveno občinstvo, ki je v sve-čani tišini spremljalo sprejod.

Pariz, 10. marca. tg. Francoski senat je so-glasno sklenil, da se podeli pokojnemu Briandu naj-večja počastitev, ki jo more doseči francoski dr-žavljan in ki se je v zadnjem času podelila Cle-menceau, Poincaraju in Fochu namreč, da se bo na vseh meščanskih in ljudskih slohah v Franciji izkle-sal stavek: »Državljan Aristide Briand je bil za domovino zelo zaslužen mož.« Kdor se s tem odli-kuje, dobi dosmrtno letno rento 200.000 frankov, katero bo po Briandu najbrže dobila njegova se-stra madam Billy in njeni otroci.

Finančna komisija poslanske zbornice je za Briandov pogreb dovolila vsoto 350.000 frankov. Pogreba se bodo udeležili za Anglijo razen zuna-njega ministra Simona tudi Austen Chamberlain in MacDonaldov sin državni podtajnik Malcolm-Macdonald, za Poljsko zunanji minister Zaleski in za Madjarsko zunanji minister Valko, dočim bo Jugoslavijo zastopala cela deputacija poslanske zbornice in senata.

Položaj okoli Sanghaja je čisto nejasen. Tu-kijska vlada je naročila svojemu poslaniku v Nan-kingu, da predlaga Kitajju začetek pogajanj za mir na podlagi zadnje resolucije Društva narodov. Ob enem pa general Širokava dobiva vedno nova ojačenja, kar utemeljuje s tem, da kitajska armada ojačuje svoje pozicije, tako da obstoja nevarnost nove ofenzive. Prebivalstvo Sanghaja se slejkoprej boji obnovitve vojske. O kakih pogajanjih za pre-mirje ni sledu.

Madjarsko-češka pogajanja

Praga, 10. marca. 2. Danes zjutraj je prispela semkaj madjarska delegacija, ki bo nadaljevala pogajanja za sklenitev trgovinske pogodbe. Šef madjarske delegacije se je izrazil, da upa, da bodo v Pragi odstranjeni vsi oni nesporazumi, ki so še obstojali. Madjarsko-češkoslovaški trgovinski provizorij, ki je bil pred kratkim podaljšan, je včeraj iztekel. Ta provizorij je bil danes podaljšan za nedoločen čas.

Seja skupščine

Belgrad, 10. marca. I. Danes dopoldne je na-rodna skupščina nadaljevala debato o proračunu finančnega ministrstva, katero je začela snoči na nočni seji ob 23.

Najprej je predsednik skupščine dal na gla-sovanje listo za odbornike za pretes zakona o žit-nem prometu v naši državi. Med Slovenci sta bila predložena Josip Benko in Anton Krejči. Lista je bila takoj sprejeta in odbor je dobil nalogo, da v teku petih dni predloži svoje poročilo. Kot prvi govornik je nastopil Vasilije Trbič, ki je v začetku svojega govora izjavil, da je od približno 200 go-vornikov, ki so govorili ob priliki proračunske debate, samo 25 govorilo o samem proračunu.

Nato je govoril o razmerah v južni Srbiji in je prosil kraljevsko vlado, da nadaljuje dose-danje delo za napredek južne Srbije. Sam misli, da je bila storjena velika krivica ob priliki kata-strske izmeritve zemljišč. Nato je Trbič kritiziral delo tobačne monopolne uprave ter prosil kraljev-sko vlado, da naj vpliva na tobačno monopolno upravo, da bodo delavci, ki so zaposleni pri pro-izvodnji tobaka, dobivali bolj socialno plačo. Nji-hova dosedanja plača znaša 3 do 3.50 Din na uro, kar na noben način ni v skladu s položajem tobaka na svetovnem trgu.

Nato sta govorila še poslanca Pera Grajič in Aleksander Obradović, ki sta istotako pedlrala za podpiranje tobačne proizvodnje v Hercegovini, med tem ko je Vitomir Davidović predlagal, da se v finančni zakon vnese odredba, s katero bi se vlada pooblastila, da lahko v trenutku, kadar smatra za potrebno, obdavi ves mrtvi kapital, ki se nahaja v blagajnah raznih denarnih zavodov.

Poslanec Vlado Spahič je govoril istotako o tobačni industriji v Hercegovini.

Debate se je nato udeležil še Jakob Tomić, ki je bil zadnji govornik v debati o proračunu fi-nančnega ministrstva. Proračun finančnega mini-strstva je bil nato soglasno sprejet.

Slednjič je prišel na vrsto še finančni zakon z vsemi spremembami in dopolnitvami, ki so bile predložene tekom debate. Prijavljeno so se še trije govorniki, med njimi tudi Alojzij Pavlič, toda po 30 minutah je bila tudi ta debata končana in fi-nančni zakon sprejet od narodne skupščine.

Poročevalec finančnega odbora je ob tej pri-lici oficioelno tolmačil § 47 finančnega zakona, ki govori o vpokojenih. Narodna skupščina tolmači ta paragraf tako, da vpokojenci, lodiši državni bodi-si samoupravni, na noben način ne morejo biti zaposleni kot državni uradniki v državnih pod-jetjih.

Nato je predsednik narodne skupščine dal na glasovanje četoten proračun. Glasovalo se je ime-noma. Glasovanja se je udeležilo vsega skupaj 263 poslancev, ki so vsi enodušno glasovali za proračun. Nato je bila seja narodne skupščine za-ključena in bo prihodnja 15. marca.

Predsednik narodne skupščine, predsednik senata in predsednik vlade so vsi sprejeli zahval-ne brzojavke s strani francoskega predsednika parlamenta, predsednika senata in predsednika vlade za sožalno brzojavke, ki so jih poslali ob priliki smrti Aristida Brianda.

Balkan in Zveza narodov

Pariz, 10. marca. tg. Finančni odbor Zveze narodov, ki že osem dni v Parizu študira finančne razmere na Balkanu, doslej še ni prišel dalj kot do teoretičnih razmišljanj. Sedaj se proučujejo možno-sti v Avstriji, Madjarski, Bolgarski in Grčiji o de-viznem transferju za zavarovanje plačevanja obre-sti inozemskih posojil.

Anglija znižala diskont

London, 10. marca. tg. Angleška narodna banka je svojo diskontno mero znižala za 1% od 5% na 4%. Današnje znižanje se ni zgodilo toliko radi tega, da se zadovoljijo notranji angleški trg, temveč radi tega, da bi to znižanje veljalo kot regulativa za hausse funta, ki se je naenkrat po-javila v zadnjih dneh. Teško je reči, ali bo imelo današnje znižanje diskontne mere tak učinek ka-kor ga pričakujejo pri inozemskih hausse speku-lantih.

† Paolo Boselli

Rim, 10. marca. tg. Danes opoldne je umrl v Rimu v starosti 93 let nestor italijanskih parla-mentarcev Paolo Boselli. Med vojno je bil na čelu nacionalnega kabineta ter ga je kralj po vojni odlikoval z anuciatskim redom. Izšel je iz Courviere politične sole in je pristal na fašizem po pohodu v Rimu.

Drobne vesti

Belgrad, 10. marca. I. Vpokojen je bil dr. Lastiž Vinko, sodnik stola sedmorice v Zagrebu in referent za oddelek B (Slovenija). — Za sekundarnega zdravnika v bolnici za duševne bolezni v Novem Celju je imenovan dr. Franc Pestotnik, dosedaj v bolnici v Ljubljani na Studencu.

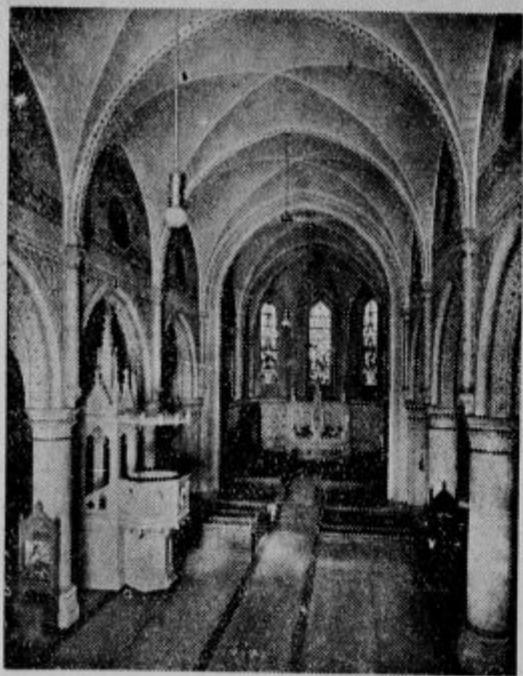
Belgrad, 10. marca. AA. Prometni minister je dovolil uvedbo telefonskega prometa med Slo-vensko Bistrico in vsemi kraji v Nemčiji. Ta pro-met se uvede sporazumno z nemško upravo 1. aprila t. l. Termiška taksa v korist jugoslovanske poš-tne uprave bo znašala za enoto razgovora (3 mi-nute) 1.50 zlatega franka, tranzitna in terminalna taksa v korist nemške poštne uprave pa se bo plačevala različno, s katerim mestom v Nemčiji se bo pač razgovor vršil.

Varsava, 10. marca. AA. Pat poroča, da izka-zuje poljska trgovinska bilanca v februarju t. l. aktive 33,701,000 zlotov.

Smrt istrskega duhovnika

Umril je v soboto 5. t. m. v Pulju monsignor Giovanni Saveri, član stolnega kapile, v lepi starosti 82 let, od katerih je 58 preživel kot du-hovnik. Ravnik je od svoje prve svele maše dalje služboval v Pulju, kjer je začel svoje duhovniško delovanje kot vikar. Pokojni je bil dobro znan v Ljubljani, kjer je preživel po vojni počitnice leto za letom v rodbini g. primarija Mrafa, kojega ga soproga mu je bila sorodnica. Ljubljaničani bo-do dobro pomnili visoko in sloko postavo svivolasc-ga gospoda, svetila mu večna luč!

Prenovljena sarajevska katedrala

Sarajevo, 7. sušca.

Enoličnost gradbenega sloga v Bosni in mnoge druge bosanske posebnosti je presekalo leto 1878, katero je, nezadovoljno s starimi vzhodnjaško-bosenskiimi zgradbami, tako rekoč čez noč odprlo vrata zahodnemu slogu z vsemi njegovimi obilnostmi in s tem ustvarilo še danes obstoječo raznobarvnost v Sarajevu. Vrste se arabski slog, bizantijski, barok in rokoko, le gotski slog je bil takorekoč izključen. Temu je prvi odpomogel prvi vrhbosanski nadbiskup dr. Stadler, ki se je izmed predloženih slogov na njegovo stolnico odločil za gotski slog, v katerem v popolno zadovoljstvo izvedena v svoji zunanosti še danes omamlja obiskovalce in krasi Sarajevo. Za zunanostjo ni zaostala notranost. Vse je bilo skladno, vse se je zlivalo v eno celoto, in mislim, da je pokojni dr. Stadler imel popolnoma prav, ko je nekoč dejal: »Ponosen sem na svojo katedralo in ljubim jo bolj, kakor katerokoli drugo zgradbo, ker bodisi pročelje s stolpi, kakor notranjščina s stebrovjem in oboki dviga naše poglede proti naši pravi domovini!«

Te besede svojega duhovnega očeta in učitelja, kakor sem ga imenoval, more v polni meri ponoviti danes veliki in neutrudni delavec, sedanjí vrhbosanski biskup dr. Ivan Šarič, ki si je takorekoč zadnje čase zapisal med svoje dolžnosti, delo svojega učitelja ne le vzdržati na višini, ampak za-

delati tudi nastale razpokline, izbrisati sledove časa, preobleči jih z novimi živimi barvami, da bi notranjščina zasijala v večjem sijaju in zaslužila, da jo imenujejo »najlepšo in nasvetlejšo cerkev v naši kraljevini«. Jaz bi pa dodal še, da je tudi »najudobnejša cerkev«, vsaj v zimskem času, ker boš težko našel kako cerkev, tudi manjšega obsega, ki bi bila vsa pokrita s preprogami, kakor je sarajevska katedrala.

Poleg svetlozelene in modre barve, s katero je prenovljena notranjščina katedrale in na kateri se posebno pri večerni razsvetljavi še izraziteje odraža bogata pozlatitev, ki je stala nad 130.000 Din, in ki se kakor vinska trta spenja okrog stebrov, da prihaja do ogromnega izraza na visokem loku, ki deli ladjo od prezbitarija, poleg izvedene ventilacije, ki je prej ni bilo, je še nekaj posebnega, kar prenovljeni notranjščina katedrale daje poseben čar in kar izraža tudi globoki smisel projektanta za prenovljenje — nadškofa Šariča. To je, da je nadbiskup poleg dosedanjih slik Jezusovih in svetniških, ki so v prezbitariju in na straneh nad loki stebrovja, dal izdelati tudi motive iz katakomb, da tako tudi starokrščanskim znakom da spodoben prostor. Od motivov iz katakomb omenjamo le nekatere: Krog, ki je prvim kristjanom bil znamenje božje vsemočnosti; riba, ki po svojem grškem imenu »IHTIS« pomeni Jezus Kristus Bog Odrašenik; ptič Feniks — znamenje bodočega vstajenja; 8 asas kačo — znamenje iz življenja apostola sv. Janeza, Kristusovega ljubljence; krog s križem ima na sebi znak neopremjenljivosti božje v smislu one latinske: »Stat crux dum volvitur orbis« — Križ stoji, dokler se svet vrtil, in še drugi simboli, ki se posebno uveljavljajo okrog velikega oltarja v prezbitariju.

Sploh se v vsej novi dekoraciji sarajevske katedrale posebno opaža znamenje križa. To je želez nadškof Šarič, ki v njegovem škofovskem grbu na zlateg olju stoji belí križ s podpisom »Veritas — Caritas« (resnici in ljubezni). To je deviza nadškofa Šariča, ki si jo je bil izbral, ko je postal škof. Meseca aprila, kakor slišim, stopi nadbiskup Šarič v 25. leto svojega škofovanja; in tako je on kot škof poleg starega kotorskega škofa Učelinija najstarejši hrvaški škof. Po letih starosti pa je med najmlajšimi.

Od starokrščanskih latinskih napisov naj omenim samo enega. To je listega, ki izraža odnose ljudi do Odrašenika sveta, in ki se skrjaš glas: IHS, kar pomeni, Jezus, Odrašenik sveta.

Z eno besedo, prenovljena sarajevska katedrala zavzema prvo mesto med zgradbami, posebej med cerkvami. Je ponos in dika katoliškega prebivalstva, ki se rado odzivlje pozivu svojega priljubljenega nadpastirja, a verniki, ki bodo letos s svojimi pastirji prihitali na evharistični kongres v Sarajevo, bodo imeli priliko ta slab opis izpopolniti ter oceniti žrtve in požrtvovalnost vrhbosanskega nadbiskupa. — Dr. M. Blažević.

Življenje in trpljenje Slovencev v Kanadi

Piše slovenski ro'ak, ki išče sreče v Kanadi, a je ne naide

Cranbrook, 18. februarja.

Ko se gospodarske razmere zopet izboljšajo, bo gotovo marsikomu v starem kraju postala domovina premanjna in vzbudila se mu bo želja po tujini. Ker pa je in bo še vseljenje v Združene države ameriške nemogoče, bo Kanada mnogim postala domovina. V tem in prihodnjih mojih poročilih se hočem potruditi, po možnosti opisati Canado in nje razmere. Kljub temu, da bodo mnogi iz teh poročil lahko marsikaj razvideli, jih bo vendarle precej, ki bodo, ko pridejo semkaj, doživeli bridka razočaranja.

Pređen začnem, naj povem, da ni vse zlato, kar se sveti. Kdor ima le količkaj prilike ostati doma, naj ostane, ker domovina je samo ena.

Res je človeku mnogokrat težko v domovini, a v tujini je ne samo mnogokrat, temveč vedno, in to dvakrat težko.

Nj moj namen opisovati to ogromno državo po njeni velikosti, opisati pa jo hočem po posameznih njenih deželah (provincah), kar bo v zvezi z delavskimi razmerami in razmerami tukaj naseljenih Slovencev.

Kako je prišla Canada (Kanada) do imena, je gotovo malokomu tam znano. Beseda »Canada« je indijanska in pomeni — vas. Ko je leta 1535 francoski raziskovalec Jacques Cartier na svojem drugem raziskovalnem potovanju iskal možnost preboda skozi Canado do Azije po vodi, je naleyel na Indijance, katere je vprašal, kako se ta dežela imenuje. Na žalost niso drug drugega prav razumeli. Indijanci so kazali v notranjost dežele in izgovarjali: Canada. Hojeli so mu povedati, da je v ozadju vas; Cartier pa je bil mišljenja, da se dežela tako imenuje.

Canada obstoji iz devetih provinc in dveh tako zvanih teritorijev, vse skupaj pa se zopet deli v vzhodne in zahodne province.

Pod vzhodne province spadajo: Prince Edward Islands, Nova Scotia, New Brunswick, Quebec in Ontario. Pod zahodne pa: Manitoba, Saskatchewan, Alberta in British Columbia. Vsaka teh provinc ima deželno samoupravo.

Baš sedaj pa delajo na to, da bi se Manitoba, Saskatchewan in Alberta združile v eno samo provinco, ker država upa s tem prihraniti nekaj milijončkov na upravnih stroških.

Provincia, kjer ni Slovencev

Oglejmo si malo provinco Prince Edward Islands (P. E. I.). Ta provinca je najmanjša, a se ne imenuje zaman: »rajski vrte«. Sami otočki ob obali Atlantskega oceana, eden lepši od drugega. Indijanci rimske katoliške vere, ki tam živijo, so še danes mnenja, da je ravno v teh krajih kača zapeljala Evo in Eva Adama, torej je tam začetek človeštva. Bralci »Slovenec«, kateri se s tem mnenjem ne strinjajo, naj protestirajo pri Indijancih sami, jaz ne grem za nikogar po kostanj v žerjavico, ker raši bi se zameril Belcebubu ko Indijancu.

Prebivalci te province se bavijo z ribolovom in vrtnarstvom; industrije tam ni posebne. Kjer pa ni industrije, tam težko najdete Slovence; jaz vsaj nisem tam naleyel na nobenega, pač pa sem govoril z mnogimi Dalmatinci in hrvaškimi Primorci. Bili so zadovoljni, a vendar komaj čakali, da zašlužijo potrebne dolarjke in se zopet vrnejo domov.

Zakaj v Novi Scotiji Slovencev nimajo radi?

Sosednja provinca je Nova Scotia. Majhna, a polna premogokopov. Prebivalstvo se bavi z ribolovom, rudarstvom in lesno industrijo. V tej provinci živi in trpi mnogo Slovencev. Za Dominion Coal Co. na otoku Cape Breton (C. B.) kopljejo premog v krajih: Glace Bay, Colledonia, Reserve in New Waterford, nekaj pa je zaposlenih v železo-

livarni v Sydney. Plača teh trpinov je bolj žalostna. Začetnik dobi 3.20 dolarjev, polagoma jo pririne do 4 dolarjev, nekateri celo za zelo nevarno delo do 5 dolarjev na dan, a to je vse. Boljše lalo in s tem boljša plača je za domačine, za »bohonce« je dobro to, česar domačin noče. Delajo navadno po 3—4 dni na teden. Delo v teh premogokopih je izvanredno nevarno in koliko se jih tam ubije! Tudi nekaj Slovencev čaka tam vstajenja.

Domačini te province so zelo veren narod in povsod imajo krasne cerkve. V New Waterfordu sta dve zelo lepi cerkvi, a Slovence na žalost tam nikdar ne vidite. Mislim, da je to tudi vzrok, da domačini naših ljudi nič kaj radi ne gledajo.

Precej Slovencev v tej provinci dela v gozdu. Plače so bile par let nazaj po 50 centov na uro, a danes je mnogo manj. Najdejo se tudi slovenski farmerji, a ti so že dolga leta tamkaj.

Tu so zopet Čehi in Slovaki

Soseda Nove Scotie je provinca New Brunswick (N. B.). Majhna, a zelo lepa po legi in naravi. Večinoma gozdovi in kmetije. Lesna industrija je zelo razvita, a delo se vrši večinoma v zimski dobi. Nekaj je tudi rudnikov in malenkosten ribolov. Ta provinca je Čehom in Slovakom najljubša, Slovencev pa tam ni. Domačini so raznih ver, a gostoljubni brez primere.

To provinco smo leta 1927 jaz in še dva druga Slovence prehodili peš. Prehodili smo okrog 500 km v 14 dneh, vse čas dobro živeli, ne da bi potrošili kaj denarja.

Vsake vrste divjačine je tam na izbiro in kranjski »jagric« bi delali velike oči, kadar bi gledali skupaj po 50 do 100 jelenov, ko se mirno pasejo.

Patriotizem katoliških Francozov — Slovenske »cigararice«

Zahodno od opisane leži provinca Quebec (Que.). Velikanska po obsegu in ena najbogatejših izmed vseh provinc.

Prebivalstvo večinoma rimsko katoliške vere, a po narodnosti večinoma francosko. In še kako francosko! Ni se čuditi, ako naletite na domačina, ki je rojen v tej provinci, živi vse življenje v njej, a ne zna govoriti niti ene angleške besede. Leta 1927 sem z že poprej omenjenima Slovincema po tej provinci mnogo potoval, a sem z angleščino toliko opravił kakor bi s slovensčino. Po velikih mestih (Quebec in Montreal) pa gre tudi z angleščino še dovolj gladko. Industrija v tej provinci je zelo razvita. Tovarne in rudniki, kamor se človek obrne. Izredno bogati srebrni in bakreni rudniki so v kraju Noranda. V tem kraju dela mnogo Slovencev. Delo je zelo težko in nezdravo, plača primerena. Tudi po tovarnah naletimo povsod na Slovence. Naše ljudi imajo radi, a Nemcev ne marajo, najbrž še izza časa vojne. Lesna industrija v tej provinci je krasno razvita. Parne žage in papirnice najdete povsod.

To je tudi edina provinca, kjer se drže po večini še starokranjskih običajev. Hiše zidane po starokranjskem slogu in v mnogih krajih tudi »ostarijce« kot doma pri Vas. Ob nedeljah vse odprto, na pr. kino, gledališče, koncerti itd. Po vseh drugih provincah je ob nedeljah vse zaprto. Skoraj bi pozabil povedati, da je 90% vseh canadskih tobačnih tovarn v tej provinci. V mestu Montreal si mnogo Slovencev služijo kruh s »cigararicami«.

Tu so slovenski trpin!

Zahodna sestra je provinca Ontario (Ont.). Velikanska po legi in zelo bogata. Po industriji najbogatejša. Rudokopi, tovarne in lesna industrija

Ostro mrzlo vreme — nežna mehka koža!

Zgodnja pomlad... dež — hladno vreme in veter. Za Vašo nežno kožo se Vam ni treba bati. Vedno in povsod... zlasti predno odidete z doma... vzemite malo Elida Creme de chaque heure: nežno kot dih obda z zaščitno plastjo obraz in roke... varuje kožo, da ne postane hrapava in rdeča... jo ohrani mehko, nežno in lepo!

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

kakor nikjer drugod v Canadi. Zlasti rudniki v Shumacher, Timmins, Kirkland Lake in mnogih drugih krajih — nekeli v Sudbury in okraju, železni rudniki v okraju Alcoma. Po teh krajih živi in gara na stotine Slovencev.

Delavce plače pred par leti so bile zelo dobre in delalo se je stalno, a sedaj je tudi tam slabo. Delo v teh rudnikih je izredno težko in nezdravo.

Ko gledate te trpine, kadar prihajajo po delu iz jame, se Vam zdi, da gledate duhove v »Mlinar in njegova hči«. Bledih in upadlih obrazov se vračajo kakor iz grobov. Seveda, po par urah odidha je trpljenje zopet pozabljeno in začne se veselo življenje do drugega dne, ko sirenna zopet kliče k dolžnosti. Delo za te rudnike dobiš zelo težko. Vsak mora biti, preden je sprejet, točno preiskan od družbinoga zdravnika. X-žarki ga prerešetajo od glave do pete, in kdor ima v telesu le najmanjšo napako — je »ovrcit«. Meni se je tudi nekaj takega dogodilo. Zdravnik me je potrepal lepo po rami, in že sem bil prepričan, da sem dober, drugi dan pa je slika povedala, da sem nesposoben za to delo, pa hajdi naprej za kruhom!

Najraje sprejemajo »imigrante« (vsaj bilo je tako), ker dobro vedo, da če moč ni bil zdrav, ni mogel v Canado. Vedo pa tudi dobro, da bo, ko pride iz starega kraja in je še zelen, kakor tukaj pravijo, delal za majhno plačo ko živina, ker se bo bal za delo in zaslužek.

Delo moraš kupiti!

Ravno po teh rudniških krajih se je tudi razpala nadvse grda navada, da se delo kupuje. Poznam Slovence in Hrvatje, ki so plačali delovodji po 100 in še več dolarjev, da jim je dal delo pod roko. In kaj so s tem napravili? Korupejco, da danes skoraj dela ne moreš dobiti, če delovodji že naprej ne pomoliš »cancigarjace«. To kupljeno delo pa navadno tudi ne traja dolgo. Ko dobi delovodja drugega »Jurčiča«, ki mu da stotak, pa oni prvi zleti od dela, čeprav je poprej plačal. Ako se pritoži, bo pa še zaprt, ker je po zakonu prepovedano delo kupovati.

Kako je bilo onim Slovincem pri sreč, ki so za delo plačali po 100 dolarjev, zaslužili pa potem samo 30 dolarjev in zopet »ven zletelic«, je njihova zadeva — zakaj me pa niso poslušali, ko sem jih svaril!

Mnogo Slovencev v tej provinci dela v gozdu. Povprečna plača je bila 35—45 dolarjev na mesec, je pa sedaj mnogo manj. Delo je sicer naporno, a vsaj zdravo. S to plačo, recimo 35—45 dolarjev na mesec, je zopet »politika«. Nikdar ne veš, koliko boš zaslužil. Preden si sprejet na delo, ti že uradnik pomoli po nos angleško tiskano pogodbo v podpis in ko si podpisal, si se obvezal, da boš pridno delal za to plačo. Na srce ti govori, kakor »raztrgan dohtar«, da te že dolgo pozna (pa te je takrat prvič v življenju videl), da ve, kako dober delavec si, da te bo že delovodji pripravil in da je gotov, da dobiš najboljšo plačo, zraven pa že nastavlja roko, da mu stisneš »cenarce« ali vsaj »infarce«, da bo njegovo priporočilo, ki ga nikdar ne da, bolj držalo.

Ako delo potem sam odpoveš, boš prepričan, da dobiš najmanjšo plačo, ki je mogoča. Delaš pa na pr. celo sezijo, to je od oktobra do aprila in če si delovodji med tem časom dal na skrivaj par steklenice žganja, lahko upaš, da dobiš največ, kar ti more in sme plačati — saj ne gre iz njegovega žepa. To si je vredno zapomniti, kdor misli, da mu bo še kdaj koristilo.

Jaz te vrste »kšefta« nisem hotel nikdar prakticirati! — Zato sem pa vsa ta leta, Bogu bodi požeženo, slabo vozil.

Toliko za danes o vzhodni Canadi! S. R.

Drzen vlom v vinski hram

St. Jernej, 9. marca.

V vinski gorici Zavode, blizu Kostanjevice so konec preteklega tedna vlomili neznaní tatovi v vinski hram posestnice Mramor, hoteč se polastiti vina, ki ga hrani v njem.

Ker niso mogli drugače, so skušali kar skozi streho priti do zaželenega cilja. Odstranili so nekaj opeke, razdrli kos ostrejša in se nato skušali splaziti v notranje prostore; pa ni šlo — odprtina je bila premanjna. Nato so poskušali debel kol, zapognili z njim železno omrežje na oknu in tako s silo napravili primerno odprtino, da se je lahko eten izmed vlomilcev splazil v notranjost. Ko je bil znotraj, je s kamnom odbil železni zaph na vratih in s tem omogočil lahak vhod tudi ostalim tovarišem, ki so čakali zunaj.

V hramu pa jih je čakalo novo razočaranje! Tla gornje sobe, zgrajena iz debelih in močnih desk, so zapirala dostop v spodnje, vinske prostore, da nikakor — kljub sili — niso mogli do vina. — No, pa se jim tudi zgoraj ni slabo godilo! V sobi je posestnica hranila suho svinjino, sadje-

Kolonisti ne morejo plačati

Ljubljana, 10. marca.

Naši čitatelji so že dovolj poučeni o zadregi, v katero so prišli prebivalci Galjevice, gramozne jame in nasebine v Mestnem logu, ki so bili pozvani, naj plačajo vsak po 322 Din kolektivno, da bodo oproščeni zgradarine. Ker so skoraj vsi ti prebivalci v skrajni revščini, bi ta znesek pomenjal zanje obutjen udarec. In res, do danes še nihče ni prinesel na magistrat zahtevanih 322 Din. Na magistratu so že pričeli proučevati možnost, kako bi se dala na kak drug način doseči davčna oprostitvev, drugače bi moral vsak lastnik hišice ali barake plačevati 12 odstotkov zgradarine z dokladami. Če pa bi bili oproščeni, bi plačevali le 3 odstotno zgradarino brez doklad.

Mestna občina proučuje sedaj, ali ne bi kazalo, da se kolonije deklarirajo kot 4 stavbni kompleks in sicer dva na Galjevič, eden v gramozni jami in eden v Mestnem logu, tako da bi bilo treba vložiti le štiri prošnje in plačati torej le štirikrat po 322 Din za kolektivno. Obenem pa bi mestna občina proglasila sebe za formalno lastnico teh hišic, kar ji bo prav lahko, ker je svet njen in je tudi precej posedila kolonistom v denarju.

Agitatorji za prepovedane knjige

Prav je storil dopisnik iz Krškega, da je v »Slovenec« v dopisu pod zgornjim naslovom podaril cerkvene določbe o prepovedanih knjigah. Stvar je zelo potrebna. Zaradi jasnosti, ki je ni veliko, zlasti glede sv. pisma ne, med našim ljudstvom, hočem odgovoriti na vprašanja, zakaj je sv. pismo, ki ga prodajajo adventisti, katoličanom prepovedano? Mnogi namreč mislijo, da je več nasprotujočih si sv. pisem, protestantsko, pravoslavno in katoliško. Mnogi še žive v prepričanju, da sv. pisma sploh brati ne smejo, četudi je odobreno od cerkvene oblasti Sv. Pismo je samo eno. Razlika med takozvanim protestantskim (pri nas pride v poštev izdaja Britanske družbe) in katoliškim je le v tem, da ima britanska izdaja izpuščene devterokanončne knjige SZ (Tobijevo, Judit, iz Esterine knjige vse od 10, 4—16, 24; potem nima knjige modrosti, Sirahove, Baruhove, iz Danijelove 70. verzov tretjega poglavja ter 13. in 14. poglavja, in obe knjigi Makabejcev. Nova zaveza je tudi v britanski izdaji popolna. Besedilo samo torej ni razlog, da je cerkev prepovedala čitanje prot. sv. pisma. Prepovedano pa je zaradi uvoda (britanska izdaja ga nima), ki navadno nasprotuje razodeti resnici, radi napačnega prevoda, kar se pa redko zgodi, posebno pa zaradi tega, ker protestantske izdaje nimajo sv. tekstu dodanih opomb in nobene razlage, ki je za pravilno umevanje sv. pisma potrebna. Zakaj vsak človek nima časa, da bi se poglubil v proučevanje sv. pisma, zato lahko zaide v napačne razlage.

Neka gospa mi je dokazovala na podlagi sv. pisma, da je sv. Duh večji od Boga, Očeta in Boga Sina, češ da stoji v sv. pismu črno na belem, da bodo vsi grehi odpušteni, samo grehi zoper sv. Duha ne. Zapisano je res tako, toda razlaga je popolnoma zgrešena. Saj vsak ve, da so vse tri božje osebe med seboj enake in da ni ena višja od druge, in kaj so to grehi zoper sv. Duha in zakaj ne bodo odpušteni. Da prepriči take in podobne napačne razlage in nepotrebno beganje vernikov, je sv. Cerkev prepovedala branje sv. knjig brez razlage in ne mogoče zaradi tega, ker bi bilo katoliško sv. pismo popolnoma drugačno kakor druga sv. pisma. Toliko v dopolnilo večeršnjemu dopisu.

vec in še razne druge dobrote, ki so se jih zmoglo več obilo privoščili.

Popolnoma brezskrbni so si v hramu celo skuhal žgance, jih dobro zabelili in končno — po zavžitju — tudi pošteno zalili z dobro piščo.

Po opravljeni večerji, pa so pobrali v kotu sobe par praznih vreč, zmetali vanje suho meso — okoli 40 kg — sneli s stene skoraj novo pelerinco, s postelje odejo in brez slovesa (po vgladu Mice Kovačeve) odšli v tiho noč...

V jutru, naslednjega dne, je nek ribič lovil v Krki ribe. Kar zažuden opazi, da ležita v vodi dve, do vrha napoljeni vreči. Potegnil ju je ven in našel v njih svinjsko meso, prav ono, ki so ga tatovi sredi noči odnesli iz vinskega hrama. — V zidnici so se bili zmoglovi najbrže malo predolgo zamudili, pa se potem, ob svitu jutra, niso več upali nositi dalje krivično pridobljenega plena in so ga raje odložili in vrgli v vodo. — Oškodovana posestnica trpi škodo okoli 1500 Din, ne všteti ene, storjene na pohištju in poslopju vinskega hrama. Tudi meso ni bilo več za rabo, ker je voda tekem noči preveč vplivala nanj in mu odvzela ves dober in prijetni okus.

Ljubljana

Prospekte prodajal namesto srečk

Ljubljana, 10. marca.

Kako lahkoverni so ljudje in kako radi nas sedaj raznim agentom, ki s sladkimi besedami sleparijo, smo že večkrat ugotovili. Sedaj preiskuje policija slučaj, ki zopet potrjuje to žalostno dejstvo. Od nekod iz Hrvaške se je priklatil v Ljubljano predren slepar, ki je ugibal, kako bi najlažje prišel do denarja. Naneslo je, da je dobil neke kup prospektov za loterijo za novo beigradske katedrale. Te prospekte je slepar prodal ljudem za prave srečke. Kasiral pa je, kakor je naneslo. Včasih je prodal prospekt, torej navadno reklamo, za četrtinsko srečko, včasih za polovico ali celo celo. Če je pa kdo le spoznal, da ta papir še ni srečka, je pa njegovo ime napisal na lepak in obljubil, da prejme to srečko v kratkem po pošti. Sam pa si ni napisal ne imena kupeca, ne koliko je od njega prejel. V toku njegovih sladkih besedi je vsakdo pozabil pogledati na to. Eno od teh ogoljufanih strank pa je le ugotovila, seveda šele potem, ko je slepar že odšel, da ni dobila srečke, temveč le letak. Hitro je tekla na policijo in ovadila sleparja. Policija je sleparja kmalu imela in ga prijel. Pri zaslišanju je slepar, neki Josip Rogič iz Starega grada na Hrvaškem, sam priznal, da je na ta način osleparil 12 strank, gotovo jih je pa še več. Pri njem so našli še cel in precej debel kup takih prospektov. Gotovo bi jih slepar vse prodal za srečke, ako ga ne bi ob pravem času prijeli. Sedaj je slepar že v sodnih zaporih in ga čaka na sodišču še primerna provizija za njegovo agilno prodajanje srečk. Ljudi pa opozarjamo, naj bodo vendar enkrat previdni in naj ne nasledajo vsakemu pritepcu. Srečke za katedralo pa naj kupujejo le tam, kjer so izključene goljufije, namreč pri župnih uradih ali pa v denarnih zavodih.

Po slabi družbi rada glava boli

Ljubljana, 10. marca.

Te dni je prišel v Ljubljano odnekod z Gorenjskega mlad fant, ki je imel v mestu nekaj opravkov, obenem pa tudi močno željo, da bi se v mestu malo pozabaval. V listnici je tiščal nekaj stotakov in jih v gestilni tudi tako pokazal, da so jih videli še drugi. »Mi, ki imamo! Ni dolgo trajalo, ko se mu je pridružila naša šik opravljena gospodična. Fant je kar usta odprl od samega začudenja: tako lepa gospodična in tako nobel napravljena, pa pozna njega, ki je po treh letih zopet enkrat v Ljubljani! Ali gospodična je govorila tako prijazno, da se je fantu kar vrtelo v glavi. Iz gostilne sta kmalu odšla, seveda v drugo. Fant je dajal za pijačo, toda gospodična je imela kmalu pijačo dovolj, zato ji je kupil tort in kar si je še pozelela. »Mi, ki imamo, to tudi zmoremo! Iz gostilne sta odšla še v kavarno, fant se je že nekoliko opotekal od popite pijače. V kavarni sta se tema dvema pridružili še dve drugi gospodični in, čudno, tudi ti sta bili tako prijazni do njega. Odlili so se v neko zabavišče in tam je fant od pijače in ginjenosti lepo zadremal.

Ko se je zbudil, ni bilo nikjer nobene gospodične več. Natakaj je zahteval, naj plača, fant je segel v žep, toda joj, tudi listnice ni bilo nikjer več in ne njegovih stotakov. Povedal je natakaju, kako je, ta pa je poklical stražnika. Na policiji je fant razložil, kod je hodil, s kom je bil in koliko je imel še denarja v listnici, predno je zadremal. Čez nekaj ur je bil zopet v policijski pisarni. Zopet je široko odprl usta, ko je stražnik privedel v pisarno njegovo večerjajo znanco. Danes pa ni bila prav nič prijazna, ampak zaničljivo je pogledala ubogega fanta, da pričela zmerzati ter mu bi jih tudi pošteno povedala, kaj misli, teslo kmetsko, če so v Ljubljani sami tatovi, ako ji ne bi uradnik prestrigel toka besedi.

Fant je povedal, da je res večerjal bil s to »gospodično« v kavarni in v drugih zabaviščih. Uradnik se je potem še dolgo trudil, da je žensko pregovoril in da je priznala tatvino fantovih stotakov, seveda je dejala, da ji je fant sam podaril ta denar, ki so ga deloma še našli pri njej, to pa je fant odločno zanikal, ker bi potem moral sam ostati brez denarja. Policija je aretirala še ostali dve tovarišici in še eno, ki so jo izdale vse tri. Vse štiri so namreč policiji že znane ženske sramotnega poklica, povrhu tega pa znajo spretno iskati takšnih navpih žrtve, kakor je bil ta kmetski fant. Policijski uradnik ni delal ženskam dolgih pridrig, ker je vedel, da vse skupaj ne bi dosti pomagalo, temveč jih je kratkoma poslal k sodišču. Pač pa je uradnik napravil pridigo fantu, češ, sedaj si spoznal ljubljansko nočno življenje, vrni se torej lepo domov in bodi vesel, da si še tako poceni odnesel. Zaponni si fant, po slabi družbi rada glava boli!

Fant se je lepo zahvalil in obljubil, da nikoli več v tako družino, nato pa ves vesel odšel, za krepko skušnjo bogatejši. Doma bi pa zaslužil porčijo leskove masti.

Kaj bo danes?

Stolnica: Ob polosnih zvečer postni govor prevzvišenega g. škofa dr. Rožmana.

Drama: »Glembajevci. Red D.

Opera: Zaprtja. (Generalika.)

Union, verandna dvorana: XXI. prosvetni večer: »Cerkev in umetnost. Sklopljeno predavanje dr. Romana Tomina. Ob 20.15.

Filharmonija: Interna produkcija gojencev drž. konservatorija.

Nočno službo imajo lekarni: mr. Leustek, Resljeva c. 1; mr. Bohinec ded., Rimska c. 25 in dr. Stanko Kmet, Dunajska c. 41.

*

Postni govor v stolnici. Drevi ob pol 8 je v stolnici postni govor prevzvišenega gospoda škofa dr. Rožmana. Pred govorom ob trideletni na sedem letni, nato sv. križev pot. Ljudsko petje.

XXI. prosvetni večer, ki bo danes ob 8.15 v verandni dvorani hotela Union bo posvečen cerkveni umetnosti. Cerkev je skozi stoletja in stoletja negovala to cvetko, ki je poglata lepe cvetove na področju glasbe, slikarstva in arhitekture. Predavatelj g. dr. R. Tominec si je izbral za temo nočnemu predavanju zlasti cerkveno arhitekturo in cerkveno slikarstvo. S pomočjo lepih diaprojektov bo dokazal, da cerkev ni bila nikdar nasprotna pravi umetnosti, temveč, da ji je čuvala, hranila in pospeševala ves čas, odkar obstoja. P. t. občinstvo se v ljudno vabi, da se tega predavanja in obilnem slevilu udeleži. Predprodaja vstopnic v Prosvetni zvezi, Miklošičeva cesta 5. Sedeži 3 Din, stojšča 2 Din, dijaška 1 Din.

Stolna prosveta ima drevi ob 8 v Jugoslav. tiskarni sejo.

Kriševska šola, podružnica za stolno župnjo, ima drevi ob pol 9 v Jugoslavski tiskarni sejo.

Oljne večerje v korist revežem. Od 14. marca do 20. marca bodo vsak dan ob 8 do 12 dopoldne prodajale članice ljubljanskih Elizabetinih konferenc oljne večerje. Ker je čisti dobiček namenjen revežem posameznih konferenc, se v ljudno pripravljamo slav. občinstvu na nakup istih.

Interna produkcija gojencev drž. konservatorija v Ljubljani bo danes ob 8 v Filharmonični dvorani. Spored je naslednji: Žiža Peter zaigra na klavirju štiri Grečianinove skladbe, Gnus Mira zapoje Dvořakovi Zanjica in Lahko noč ter Pavčičevo Uro. Fanti Ante zaigra Schönikejevo Pesemco in Köhlerjevo Severni biser na flavto. Lapajne Helena zapoje Griegovo Nado, Bersov Vseh duš dan in Brahmsovo Lica žareča. Mahkota Manica zaigra na klavirju Beethovenove varijacije na tema Nel cor. Arčon Arnold zapoje Schubertovo Podoknico in Adamičevega Planica. Adamič Bojan igra na klavirju Beethovenov Rondo v C-duru. Antič Karmen recitira Zupančičevo Vesela pomladna epistola. Na klavirju improvizira Juvance Ferdo. Arčon Arnold recitira Prešernovo Soldaško. Drmota Anton zapoje Ravnikovega Vasovalca in Griegov Eros. Rueh Branko zaigra Reissigerjevo fantazijo za klavir. Nastopajoči gojenci so iz šole Ravnika Antona, ge. Foedranspergove, ravnatelj Hubada, ge. Wistinghausove, ge. Smale-Svajgarjeve, prof. Šesta, Vaclava Launa in Slavka Korosca. Klavirsko spremljevanje oskrbe Krmpotič Ivan, Menardi Pia in Gallatia Reinhold. Ravnateljstvo vabi starše in prijatelje. Vstop je prost. Začetek točno ob 8. — Sporedi po 2 Din.

Nov srednjeveški misterij na odru Rokodelskega doma. Rokodelsko društvo bo vprizorilo v nedeljo 13. t. m. igro »Vražji kovač«, bajno zgodbo iz stare Ljubljane. Ako je Hofmannsthal »Slehernik« vzbudil toliko zanimanja, bomo gotovo z veliko pozornostjo sledili poteku igre »Vražji kovač«, ki se vrši v petnajseto stoletje v stari Ljubljani. Koga bi ne zanimala Karlovska, tako zvana »Pisana vrata« v stari Ljubljani, kovačnica v Rebru in drugi slikoviti prizori! V nedeljo zvečer ob pol 8 se udeležimo uprizoritve igre »Vražji kovač« v Rokodelskem domu.

Snega je predvečernjim in večerj zapadlo zopet toliko, da so ga morali večerj jutraj ponovno orati po vseh ulicah in cestah, tako v mestu, kakor tudi na periferiji. Mestna občina mora za vsak najeti voz, ki odvažja sneg z ulic v Ljubljano, plačati 120 Din dnevno. V ta znesek je vračunana meza voznika in odškodnina podjetniku za voz in konje.

Ob 60 letnici gospe Maše Gromove bo koncert z družabnim večerom v soboto, 12. marca ob 8 zvečer v veliki dvorani hotela Uniona. Spored koncerta je bogat in zelo pester. Med drugimi nastopijo operni tenorist g. Rijavec, baritonist g. Primožič, operni pevki ga. Poličeva in gdč. Mezetova, pianistka gdč. Poženelova, violinist g. Karel Sancin in član ljubljanske drame g. Kraji. Cene: parterni sedeži: 25, 20, 15, 10 Din; balkonski sedeži: 10 Din, stojšča 8 in 5 Din. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice.

Cetrno predavanje Karitativne zveze je bilo dne 8. t. m. ob 8 zvečer v beli dvorani Uniona. Predaval je dr. Breclj Anton o temi: Caritas in zakon. Kakor smoterna medicina, tako smoterna Caritas leči zlo, pa ga tudi, če le mogoče, preprečuje. Zato je treba, da Caritas tudi bdi ob viru lastnega diha in dvorani Ga. Marija Vera je z vso srčno toplino vzbudila Francoza-Debeve, ki je mirno pa v živo rezal in pristrasel v nemško družino. Kot je v razumarskem profesorju Skrbinski vedno bolj raslo občutenje do Marcela-Hermana, bi morda čuvstvo moralo najti malo večjega povdanka pri Marcelu na koncu. Angelika-Boltarjeva je dosegla višek pač pri nalaganju pokore Francozu. Ne moremo tudi preko idejne plati: človek človeku le človek, narodnostne meje tega ne smejo zavreti. Če leži sedaj na mrtvašnem odru apostol evropskega mira, je to le slučaj. Briandova ideja šele začenja pogajanja.

Hvaležni smo Ljubljančanom, da so prihitieli k nam. Prepričali so se, da je naše občinstvo zrelo. Obe njihovi gostovanji sta za nas dogodek. Naj sedaj ne zapro za seboj vrati! Naj bo to samo zabetek. Vam in nam. Naša hvaležnost bo tudi v bodoče napolnila dvorano, kadar boste prišli. Cestitamo pa tudi ptujskemu dramatičnemu društvu in ga prosimo, naj še večkrat omogoči gostovanje ljubljanskemu ansamblu.

GOSPODINJE, GOSPODINJSKE POMOCNICE, NATAKARJI!

Prav Vam namenimo knjigo je pravkar izdala Jugoslavenska knjigarna v Ljubljani Napisala jo je gospodinjska učiteljica S. Deodata Kump — priznana strokovnjakinja — pod naslovom Naši gostje — kako jim strežemo. — Knjiga obsega 64 strani besedila v večjem formatu in 66 slik na najfinjšem umetniškem papirju. Cena v polno platno (zeleno ali rdečo) okusno vezani knjigi je kljub razkošnosti izdaje le 45 Din.

Knjiga »Naši gostje« mora razveseliti in navdušiti ne le tiste, ki se po polnici bavijo s strežbo pri mizi, t. j. gospodinjske pomočnice, nata-

življenja. Veliko gorja ima svoj začetek v nesrečni zakonski zvezi. Potrebno je zato, da je mladina vseskozi pripravljena na ta veliki korak življenja, in da se v vsej polnosti zaveda odgovornosti tega koraka. Prosvetno delo je v tem oziru že marsikaj storilo, nujno pa je potreba to delo spopolniti, tudi naše družine so tu pa tam že načete. Predavatelj je podaljal iz bogate življenjske situacije; tople besede so našle tudi topli odziv pri poslušalcih, ki so se mu zahvalili s prisrčnim priznanjem. — Temu predavanju bosta sledili še dve pre-lavanji. Čas s: bo pravočasno naznanil.

Ob priliki 25 letnega službovanja svoje kolegije gdč. Anke Sarabonove je nabralo uradništvo Vzajemne zavarovalnice v Ljubljani vsoto Din 350.— ter jo naklonilo stolni Elizabetini konferenci, odsek za otroke v Ljubljani. Odsek izreka uradništvu svojo najtoplejšo zahvalo. Posnemajte!

Prosvetno društvo Trnovo v Ljubljani uprizori v nedeljo, 13. marca ob 8 zvečer v društveni dvorani, Karuova ulica 14 Finžgarjevo ljudsko igro, dramo v treh dejanjih »Veriga«.

K krajevnemu odboru Rdečega križa v Ljubljani je pristopilo 31 uradnikov in uslužbencev finančne kontrole v Ljubljani. Iskrena hvala požrvalnim sodelavcem na polju dvoletkoljubja.

Obrtno gibanje v Ljubljani. Pri obrtnem uradu mestnega magistrata je bilo v februarju izdanih 76 novih obrtnih dovoljenj. Odglašanih pa je bilo 36. Zadnji čas, zlasti od 1. do 9. marca pa je bilo vloženih še 50 proševj za obrtna dovoljenja po starem obrtnem zakonu. Novi obrtni zakon je stopil 9. t. m. v veljavo in bo postopanje za obrtne pravice povsem preduženo. Napravil se bo nov obrtni register in bodo morali tudi stari obrtniki znova prijaviti svoj obrat.

Združene jugoslovanskih inženjerjev in arhitektov, sekcija Ljubljana, naznanja, da se vrši XIII. redni občni zbor v soboto 12. marca ob pol 20 (pol 8 zvečer) v lastnem lokalu na Kongresnem trgu 1/11 (poslopje Kazine).

Dajdamovci izročeni sodišču. Včeraj so bili formalno od policije izročeni deželnemu sodišču oni nepridipravi, ki so v bufeju »Daj dam« manipulirali s listki tako, da so dohivali za 2 Din kar cel liter dobrega vinca. Doslej je aretiranih 8 mladeničev, po večini javencev. Vsi se nahajajo sedaj v preiskovalnem zaporu. »Dajdam« mu po dosedanjih ugotovitvah 1350 Din škode.

Kriminalistika narašča. Pri kazenskem oddelku deželnega sodišča je bilo do včeraj podanih točno 300 ovadbo, do včeraj pa je bilo že dvignjenih 165 obtožnic zaradi raznih deliktov. V največ slučajih gre za tavnine. Naval aretirancev na jetnišnico je sedaj izredno veliki in ta teden so že prišli do 30 raznih deliktov, največ tatov.

Prijazen dolžnik. Neki pek v Rožni dolini je poslal te dni tretj svojnega mladega pomočnika k enemu svojih dolžnikov, naj mu plača dolg okoli 500 Din, kolikor ga je napravil za kruh. Mesto, da bi dolžnik razložil, da nima denarja in prosil za potrpljenje, pa je pomočnika kratkoma prijel, ga osuval, pa tudi njegova žena je pomočniku pripeljala krepko zaušnico. Pomočnik je oba prijazna zakonca ovadil policiji, ker trdi, da je lahko poškodovan. Na vsak način so dandanes tisti, ki izterjajo denar, v mučnem položaju, vendar pa pride le redkokdaj do tako drastičnih slučajev, kakor si jih je dovolil ta dolžnik.

Hud padee v garaži. V garaži mošćanske občine poleg mošćanske elektrarne se je večerj pred poldnem pripetila zelo resna nesreča. 30 letni šofer mošćanske občine Anton Pajnič, stanujoč v Vodnikovih ulici v Mostah, je svažil v garaži avto. Ko je stal na avtomobilu, mu je pod nogami sporedelo in Pajnič je padel na tla. Udari se je s sencem na betonska tla ter obležal nezavesten. Iz senca mu je briznil curek krvi. Pri padcu si je Pajnič prebil lobanjo. Iz Most so poklicali reševalni avto, ki je Pajniča prepeljal v bolnišnico. Pajničovo stanje je skrajno nevarno.

Snežna kepa priletela v oko. Večerj dopoldne so se neki mladeniči kepali na Vodovodni cesti. Eden teh mladeničev je zagnal kepo v 28 letnega Milana Šimica, delavca pri Ciharžu, ter ga zadel v oko. Najbrže je bil v kepi kak košček ledu, zakaj Šimic je dobil močne podplube na očesu, tako da je moral v bolnišnico.

Škofia Loka

Ben Hur. Ta zvočni vefilm, ki vzbuja po vsej okolici veliko zanimanje, bo v kinu Prosv. društva v Škofji Loki v petek, 11. marca ob 8 zvečer, v soboto ob 9 dopoldne in ob 8 zvečer ter v nedeljo 13. marca ob pol 5 popoldne in ob 8 zvečer. Ako se do nedelje oglašje večje število udeležencev, ki ne bi mogli priti prej na vrsto, bo se v ponedeljek ena predstava. — Vstopnina 12, 8 in 6 Din. Za šolsko mladino pod skupnim vodstvom po 3 dinarje.

Novo orgle. V sredo, 9. t. m. so pripeljali nove orgle za župno cerkev na dveh težko obloženih avtomobilih. Sedaj se že vrši montaža orgel. Kakor čujemo, bodo orgle stale že na praznik sv. Jožefa, zabučale pa bodo šele na veliko soboto ob vstajenju. Vsi, ki so si ogledali delo mojstra Jenka iz Št. Vida, so se zelo pohvalno izrazili o njem. Veliko zanimanje mešanov pričča, kako težko smo že vsi pogrešali novih orgel ter vsi tudi komaj čakamo, kdaj bodo zapele. Gradbeni odbor prosi vse, da vsi tisti, ki so še na dolgu, tako za cerkev ali za orgle, store svojo dolžnost, da plačajo zneske, ki so jim odkazani.

Novo mesto

Konjska trupla v Krki. Ze dalj časa so opazili nekateri ljudje, da ležijo v Krki pod Planinškovo hvelo razpadajoča konjska trupla. Nihče ni prav vedel in menda še danes nihče ni pravega ne ve, kako je ta mrhovina prišla v reko in jo okuževala. V soboto, zlasti pa še v torek popoldne je bil za novomeške radovedneže senzacionalen trenutek. Iz Krke so namreč vlekli konjsko mrhovino ter zvelikli na voz, katerega je odpeljal konjač.

Zadnji sneg, ki je pričel padati v nedeljo in padal potem še v ponedeljek ves dan, je povzročil po mestnih ulicah in trgih grozansko močvarno, zlasti še, ker je nastopilo južno vreme. Sneg se topi, voda teče po ulicah kar v potokih, po utrčinah pa se nabirajo rjave mlakuže. Pridrvi avtomobil in plusk, pa te pobrizga od vrha do tal, če nisi dovolj previden, da ne stopiš prej v kako vežo. Zelo umestno bi bilo, da bi se ta brozga in sneg vsaj z glavnih cest in plic ter Glavnega trga odstranili.

Metlika

Komu svetimo? Lepa je Metlika. Lepa, kadar ji na Veselici trta cvete, še lepša, kadar ji vince zori. Lepa je podnevi, a najlepša ponoči, takole zvečer, ko luči svetlo zagore — od postaje pa tja gori do Hanzelna in tja do Smiljanca — nebroj luči, bi rekel, pa ne, da bi se preštetih ne dale, le da jih dopisnik še ni preštel — tistih luči, ki svetijo večernemu in jutranjemu potniku po metliških ulicah. Pa takale svetloba ni zastoj, tako pravijo mestni očetje in vemo, da resnico govorijo. Naša misel je pa vendarle ta, da te luči svetijo ljudem in ne morda angelcem, ki luči ne rabijo. Zato bi bili mnenja, da ne kaže uglašiti luči prav takrat, ki bi je bilo najbolj treba, kakor se je zgodilo v nedeljo jutraj ob pol šestih. Če je vredno svetiti trem, štirim morebitnim potnikom, ki hite na jutranji vlak, bo menda že tudi vredno zagnati noč tistim, ki prihajajo v nedeljo k rani sv. maši.

Tudi postaja dobi elektriko. Kakor smo zvedeli, bo v bližnji bodočnosti zasvetila elektrika tudi na metliški železniški postaji.

Kočevo

Predavanje. V nedeljo, 13. t. m. dopoldne bo zopet skupno predavanje, na kar opozarjamo vse prijatelje našega akad. društva. Na vrsti je predavanje g. dr. Janka Lavriča, odvjetnika v Kočevju: »Kmet in delavec«.

Cerknica

Brezalkoholna gostilna. Preteklo nedeljo zvečer je bila v Cerknici otvorena nova brezalkoholna gostilna. Gostilno vodi Ivana Mramor.

Prostovoljno gasilno društvo na Dolenjem Jeruzeru je igralo preteklo nedeljo popoldne igro »Lovski tat«.

Cerkniško jezero je popolnoma zamrznjeno. Led sega prav do dna, ker ni vode. Za drsanje je nevarno, ker leži na ledu precejšnja plast snega.

Slovenska Bistrica

Kolektivna obrtna zadruga je imela preteklo nedeljo svoj letni občni zbor. Ob tej priliki so prestopili pekovski in mesarski mojstri k svojim strokovnim zadrugam v Maribor, čevljarji pa so ostali zvesti svoji kolektivni zadrugi v Slovenski Bistrici. Zborovalci so se izrekli za skupne zbornice. Pri volitvah je bil izvoljen večinomami stari odbor z g. kleparskim mojstrom Podraškimi na čelu. V znak priznanja številnih zaslug za zadrugo je prejel ključavnarski mojster g. Ivan Gumzej, bivši načelnik, odbornik in dolgoletni član, diplomsko častnega članstva.

Vinsko razstavo in vinski sejem priredi tukajšnja vinarska podružnica v dneih od 19. do 21. marca v veliki dvorani okrajne hranilnice. Razstavljena bodo vina iz vseh krajev sodnega okraja, mešana in sortirana vina, kakor »bratners«, »šmibebergers«, »ritogojčans« itd. Na razstavo opozarjamo vinske trgovce in gostilničarje.

Slovenska Krajina

Zlobna roka na delu. Malo je manjkalo, da ni postala domačija Hari Petra v Panovcih žatev požara. Neznani hudobnež je podtaknil ogenj. Na srečo je gospodinja to kmalu opazila in tako se je posrečilo požar zadušiti. Plamen pa je navzlic temu povzročil veliko škodo. — Pozgalec je bil na delu tudi v Ižakovcih. Ogenj je zanel pri dveh gospodarjih. Prvi je nesrečo pravočasno opazil in ogenj zadušil, drugemu pa je plamen uničil vse.

Tudi rekord. V Bratoncih je žena M. A. povila devetega otroka. Ze lepo število otrok je nekaj posebnega. Še bolj izredno pa je, da so vsi otroci deklece — vse žive in zdrave. Je tudi rekord.

Z dežja pod kap. Občino Gornja Lendava spremlja čudna usoda. Imela je lekarno. Po dolgih prošnjah je dobila tuj zdravnika. Komaj pa je zdravnik prišel, so jim lekarno zaprli. Po vztrajnem moleovanju se je lekarna zopet otvorila. A glej nesrečo! Zdaj so pa izgubili zdravnika.

Kulturni obzornik

LJUBLJANSKI IGRAVCI V PTUJU.

Ptuj, marca 1932.

Še malo, pa bo Velika noč in skoro bodo šli gledališki igralci na letni odmor. Talijini hrami se bodo zaprli v Ljubljani in Mariboru. Pa prav sedaj, ko bo skoro pozvonila pomlad, smo tudi v Ptujju vendar enkrat živeli umetnosti. Čakali smo in že skoro obupali, da kaj pričakamo. Ptuj sam ne ve, ali je v stanu kaj dati v umetnostnem oziru; za enkrat vsaj še ni zbral raztresenih udov. Sosedo poznamo. Odkrito je treba povedati da nas nič, prav nič ne žaja po pretiranih vcih, ki gredo preko oderskih svobodin. Gogoljevi junaki so pravi ljudje; kar smo pa gledali na pustni torek v »Zenitvic«, je le še karikatura umetnika Gogolja. Komedija, ki se le preveč približa operetskemu žanru, ni več komedija. Pleteršnik bi mogel postrežiti z drugim izrazom.

Cesar v Ptujju že dolgo nismo videli, to so nam pokazali Ljubljančani. Ze dejstvo samo, da nas obiščejo igralci iz slovenske prestolice, moramo pozdraviti. Ze njihovi »Vaški svetniki« so zadovoljili. Sicer ne vemo, če se je v resnici splačalo prinesiti iz Ljubljane te varuhe za vaško pravost, te svetnike in »svetce« obenem. A v igravskem oziru so bili ves čas na višini, ohranili umetnostni moment, če tudi bi se vsak čas lahko spustili do kabaretnega kreiranja.

Pred Rostandovo »Vestjce« pa so se ljubitelji gledališča kar stopili za vstopnice. Kdor je videl, ne bo pozabil torkovnega večera. Več ni mogoče skoro ustvariti. Vsi so tako zagrabili, da nisi slišal niti

karice in natakarje, marveč zlasti še gospodanje, ki imajo urejati in nadzirati, dostikrat tudi same voditi potek družinskih obedov.

Strežba pri mizi je umetnost zase in ni lahko se je naučiti. Največja zasluga pisateljice je, da je umela podati vso snov v zgoščeni, pregledni in prirodni obliki tako, da je vsakomur zlahka razumljiva, pa tudi da je kljub kratkemu besedilu navedla in obrazložila do pičice vse, kar je važnega in pomembnega za strežbo pri mizi. Glede namena svoje knjige pravi pisateljica tole: »Glavni namen te knjige je, podati našim mladim gospodinjam neka navodila za strežbo pri mizi, tako za vsakdanje življenje kakor tudi za izredne prilike. Obenem pa želi v naših ljudeh vsaj nekoliko učvrstiti smisel za lepoto, udobnost in napredek v domači hiši; hkrati pa tudi smisel za gojitev vpludne družabnosti v domačem krogu, kakor tudi v krogu dobrih prijateljev in znancev.« V predgovoru pa piše: »Pri svojem večletnem delu na gospodinjskih solah sem kot učiteljica zelo pogrešala knjige, ki bi se prilagale učnemu načrtu za gospodinjske šole. Temu nedostatku sem skušala odpomoči s pričujočo knjigo, s katero, upam, se bodo mogle okoristiti tudi naše gospodinje.«

Knjiga je v glavnem razdeljena na tri dele: Splošni del, posebni del in pa slike. — V splošnem delu obravnava pisateljica prav spretno in s popolnim strokovnim znanjem vse, kar je treba vedeti o obednici, mizi, namiznem perilu, namizni posodi, namiznem priboru, stekleni namizni posodi in krašenju miz; poleg tega daje še nekaj prav dragoceni navetov kuharici glede priprave jedil. — Prav razveseljivo in poučno je, da glede namizne posode, pribora itd. pisateljica ne našteva le potrebnih predmetov z označbo njih pravilne uporabnosti, marveč podrobno razpravlja tudi o lva-

liteti in lastnostih posameznih materialov, iz katerih se ti predmeti izdelujejo. S tem je dala gospodinjam, ki kupujejo take predmete, prav imenitna navodila, zakaj o pravi vrednosti in trpežnosti ter o lastnostih posameznih materialov, iz katerih se izdeluje namizna posoda in namizno orodje, na splošno prav malo vemo.

V posebnem delu obravnava pisateljica podrobneje naslednja poglavja: pogrinjanje mize, strežba pri zajutku, pri mali južini (malici, predjužniku), pri obedu (kosilu), popoldanski južini, večerji, routu. Posebej razpravlja o strežbi pri mizi sploh in o razvrstitvi prostorov pri mizi, o buffetu in o pikniku. — V tem posebnem delu moramo občudovati pisateljico, ki je umela v kratkih besedah tako nazorno povedati vse, kar je bistveno važnega. Zgledno je n. pr., kar piše o težki in lepi umetniji zvijanja prticev, kar tudi v nazornih slikah kaže.

Pa slike sploh! Ta del knjige, ki je skoraj obsežnejši od besedila samega, vsebuje prekrasna fotografske posnetke posode, jedilnega orodja in vseh drugih, pri strežbi potrebnih predmetov. Kako je pogrinjati mizo, kako razvrstiti stole itd. — vse je v slikah zgornovo in povsem jasno upodobljeno. Ker so natisnjene slike na prav razkošnem papirju in je tudi besedilo zelo okusno stavljeno, je knjiga tako po svoji zunanosti kakor v notranosti tako lična in prikupna, da bo čitateljci nudila prijeten užitek vsakokrat, kadar jo bo vzela v roke.

Naposed je treba še omeniti, da je knjiga s. Deodata Kump prva slovenska knjiga, ki se bavi izključno s strežbo pri mizi ter se ozira na novodobne zahteve. Zato jo najtopleje priporočamo. Naročite si jo še danes in ne bo vam žal!

Dnevna kronika

Koledar

Petek, 11. februarja: Sofronij, škof; Krištof Milanski.

† Franc Perko

Novo mesto, 10. marca.

V sredo popoldne okrog pol dveh je nenadno umrl g. Perko Franc, posestnik v Novem mestu. Pokojnik je bil v 77. letu svoje starosti. Rojen je bil pri sv. Ani v Slov. goricah. Gimnazijo je obiskoval v Mariboru. Služba ga je zanesla tudi v Novo mesto. Tu se je oženil.

G. Perko je bil visoko čislana in spoštovana oseba v Novem mestu, saj je za njegov procvit tudi mnogo storil. Bil je dolgoletni župan novomeške mestne občine. Za njegovega županovanja je bila zgrajena velika mestna hiša za stanovanje sodnikov. Takrat je namreč bila nevarnost, da se novomeško okrožno sodišče ukine, ker ni bilo za sodnike primernih stanovanj in je justična uprava sporočila županstvu, naj preskrbi za nje primerna stanovanja narkar so takoj pričeli graditi imenovano mestno hišo. Preuredila se je v tem času tudi občinska hiša, v kateri so nastanjeni davčni uradi in uradi finančne kontrole. Tudi vodovod je njegova zasluga. Sploh je bil eden izmed najboljših županov. Po padcu župana je bil pod pok. g. Rozmanov 3 leta občinski odbornik in svetovalec in je kot tak stavljal marsikaj pameten in koristen predlog v dobrobit občine. Kot novomeški župan je tudi ustanovil Mestno hranilnico, katere načelnik je bil dolgo vrsto let. Od leta 1923 pa do svoje smrti je bil hranilnični odbornik. Leta 1926 je bil izvoljen za člana okr. zdravstvenega zastopa, katerega načelnik je postal že drugo leto. Kot tak je lansko leto izvršil tudi posle likvidacije okr. zdravstvenega zastopa. Pod njegovim načelstvom se je ženska javna bolnišnica zelo dvignila; popravljani in preslikani so bili vsi njeni prostori, prekrita je bila streha, sezidani novi svinjaki, nova remiza in hlevi. Zdravstveni zastop je pod njegovim vodstvom kupil veliko Ferličevo njivo pod kapiteljskim marofom za vsoto, katere je bila 3 leta pozneje krita z odprodajo tretjine dotične njive, ostali dve tretjini pa sta ostali bolnišnici popolnoma zastonj.

Pokojnik je bil globoko veren in poštenjak. Bil je tudi dolgoleten naročnik »Slovenca«. Vzrok njegove priljubljenosti in spoštovanja v vseh krogih je bila njegova skromnost. — Sveti naj mu večna luč! Preostali naše globoko sožalje!

*

† V Ljubljani je včeraj umrla gospa Marija Berdaj. vdova po železniškem uslužbencu, stara 89 let. Pokojna je bila 61 let članica pogrebne društva Marijine bratovščine v Ljubljani. Pogreb bo jutri ob 2 popoldne. Svetila ji večna luč. Preostali naše iskreno sožalje.

Ostale vesti

— Kraljica Marija obdarovala gorjanske otroke. Gorje pri Bledu, 9. marca. Ze več dni prihaja kraljica Marija z malimi kraljeviči v Gorje, kjer imajo zelo lep teren za smučanje. Gorjanski otroci pa tudi odrasli jih radi gledajo in veselo pozdravljajo. Danes pa je kraljica pripravila našim otrokom in veselo presenečenje. Razdelila je med zbrane otroke 30 do 40 zimskih jopic in potem dala še vse navzoče slikati. Otroci se od presenečenja niso mogli drugače zahvaliti kakor, da so pri odhodu veselo pozdravljali kraljico in kraljeviče.

— V včerajšnjem »Kaj pravite« ni pisec točno odgovoril na napad g. Kopača na Jesenih. Vojnim kuratom sploh nikoli ni bilo ukazano blagoslovljati orožja, niti katoliška cerkev v svojem obredniku ne pozna takega blagoslova. Ona blagoslovlja to, kar človeštvo prinaša korist, nikakor pa tega, kar prinaša pogubo. Zato noben duhovnik, najsi bo vojni ali ne, orožja blagoslovljati ne more in ne sme. Lahko blagoslovljajo osebe, pripadnike lastne ali sovražne armade, ne pa orožja. Orožje sploh ni delo božjih rok, ampak delo rafinirane moderne tehnike in strašnega medsebojnega tekmovalstva v oboroževanju, namesto da bi se tekmovalo o demontiranju človeških strasti in napak. Vsi slovenski kurati so šli na fronto svoj čas tako, kakor pravi glavni junak Marcel v globoko zasnovani in duše toplo zajemajoči Rostandovi dram »Veste«. Na fronto so šli duhovniki, da pomagajo ranjenecem na duši in na telesu, ne da bi morili ljudi. Katoliška duhovščina je na splošno imela pred očmi pomembne in odločne besede Pija X., ki je na željo cesarja Franca Jožefa, naj blagoslovi avstrijsko orožje, odgovoril: Jaz blagoslovljam mir! — In še to: Katoliški duhovnik zagrablji po ukaz od zgoraj za orožje in gre z istim v boju, postane takoj »irregularise« — to je ne sme več ne maševati ne deliti zakramentov, dokler mu Rim zopet to dovoli. Toliko v blagohotno pojasnitev. Čas je že, da se taki eozonovani napadi porazgube v ropotarnicah. Ljudstvo rabi miru, kruha in dela. — Franc Bonuš, kurat.

— Redukcije na železnih. Dodatno k našim včerajšnjim poročilom navajamo še, da je bilo dosedaj v Ljubljani na glavnem kolodvoru reduciranih 70 delavcev, okoli 30 jih pa še bo. V Ljubljani na gorenskem kolodvoru je bilo reduciranih 29 delavcev, večje število, to je 30, jih je bilo reduciranih v Zidanem mostu, v Mariboru na glavnem in koroskem kolodvoru je bilo dosedaj reduciranih 60 do 70 delavcev, skupno v vsej Sloveniji okoli 400. V to število ni vštetu reducirano delavstvo v mariborski delavnici, ki ne spada pod ljubljansko železniško direkcijo. Redukcije se sedaj vrše dnevno. Napovedujejo se še nove redukcije pri prometu, na postajah, v skladiščih itd. Dosedaj je bilo po teh redukcijah prizadeto le delavstvo. V kratkem bodo izvršene tudi redukcije pri dnevnih delavcih, zvišanih, služiteljih in uradniških pripravnikih. Prizadeti bodo v prvi vrsti mlajši ljudje.

— Kulturno in prosvetno društvo »Cankar« v Belgradu priredi na Jožefovo dne 19. t. m. ob pol devetih zvečer v koncertni dvorani Delavske zbornice v Belgradu, gledališko predstavo »Nebesa na zemlji«.

— Previden trgovec prodaja Gaglova semena. — Glavna trgovska skladišča v Ljubljani opozarja nezaposlene rudarje in topilničarje, da je izplačevanje podpor iz sklada za preskrbovanje nezaposlenih rudarskih in topilniških delavcev v teku. Podpore bodo delili na temelju pisemnih prošnji krajevne bratovske skladišče, pri katerih so bili prizadeti nazadnje polnopravno zavarovani in kjer se dobe tudi obrazi za prošnje. Pravico do podpor imajo samo člani, ki so etari najmanj 20 let, so bili reducirani po 1. aprila 1931 ter bili pred nezaposlenostjo najmanj 6 mesecev neprekinjeno polnopravni člani bratovske skladišče in imajo najmanj 3 leta skupnega vštvetnega polnopravnega članstva.

— Vremensko poročilo iz Mojstrane, dne 9. 3.: Temp. —6 C, snega 30 cm, smuka prav dobra — jasno. Skakalnica za trening pripravljena. Izgledi prav dobri.

— Vremensko poročilo iz Kranjske gore po stanju 10. marca 1932 ob 7 zjutraj: Barometer 751½ mm, temperatura —4, vreme: sneži troben sneg, veter vzhodni. Snega 50 cm, svež, smuka idealna, skakalnica uporabna, sankališče uporabno. — Izgledi za nedeljo odlični.

— Zimska sezona in napredek tujskega prometa v Ratečah. V Ratečah je tujski promet zelo napredoval. V tekočem letu je prenočilo v Ratečah že 888 tujcev, dočim je bilo lansko leto v tem času le 305 tujcev, torej letos 582 tujcev več, kar pomeni za Rateče velik napredek v tujskem prometu. — Zima je bila v splošnem mila za naš kraj. Od 6. na 7. t. m. je padlo zopet 25 cm snega, kar naj vzamejo smučarji na znanje. Smuka bo v smučarskem rajnu Planica še idealna, torej na svidenje! — Dne 6. t. m. se je vršil občni zbor tujsko-prometnega društva, na katerem se je sklepalo tudi o napravi kopalnišča. Z zgradbo bodo začeli že letos. Tudi elektrifikacija je v programu. Za predsednika društva je bil soglasno izvoljen župan in stari predsednik g. Jos. Pintbah, za tajnika pa prav tako stari tajnik g. Alojz Kavalar.

— V Službenih novinah št. 55 od 9. marca t. l. je objavljena »Resolucija«, s katero se menja nekateri §§ zakona o poslovnem redu v senatu od 8. decembra 1931, dalje »Naredba o pogrebnih podjetjih« in »Pravilnik o postopanju pri uvozu meril in drugih predmetov za merjenje iz inozemstva«.

— Kmetijska družba v Ljubljani obvešča tem potom javnost, predvsem pa svoje člane v bivši mariborski oblasti, da ni identična s »Kmetijsko eksportno zadrugo v Mariboru« in tudi ni z njo v nikakih zvezah. Kmetijska družba je stanovska organizacija slovenskega kmeta, katere delokrog je natančno določen v njenih pravilih, in ki se ni nikdar bavila s kakim zavarovanjem.

— Prepovedan inozemski tisk. Z odlokom ministra za notranje posle je prepovedano uvažati v našo državo in razširjati v njej list »Banater deutsche Zeitung«, ki izhaja v Temišvaru; list »Oganje«, ki izhaja v jugoslovanskem jeziku v Parizu; list »Grafic Romanesc«, ki izhaja v Bukarešti in list »Unirea Romanac«, ki izhaja v Temišvaru.

— Bolne žene dosežejo z rabo naravne »Franz-Josef«-grenčice neovirano, lagodno izpraznenje črev, kar večkrat izredno dobrodejno vpliva na obolele organe. Pisatelji klasičnih učnih knjig za ženske bolezni pišejo, da so potrjeni ugodni učinki »Franz-Josef«-vođe tudi potom njihovih raziskovanj. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

— Razpis službe. Kraljevska banska uprava dravske banovine razpisuje pri obči državnih bolnišnic v Ljubljani mestno ekonomskega uradnika s plačo uradniškega pripravnika in stroki, v kateri so zvanja razvrščena od IX. (devete) položajne skupine. Prošilci za to mesto morajo izpolnjevati splošne pogoje iz §§ 3 in 4 zakona o uradnikih ter imeti dovršeno srednjo šolo z višjim tečajnim izpitom. Lastnoročno pisane in s kolkom za 6 Din kolkovane prošnje, opremljene s pravičnimi in zadostno kolkovanimi prilagami (rojstni in krstni list, domovinski list, zadnje šolsko izpričevalo, dokazilo o odsluženju kadrovskega roka, zdravniško izpričevalo, uravnostno izpričevalo in dokazilo o strokovni usposobljenosti) je vložiti najkasneje do 31. marca 1932 pri kraljevski banski upravi dravske banovine v Ljubljani.

— Tiralca za bestialnim zločincem. Dne 6. marca je neznan možki v Belgradu onečastil, potem pa umoril 8 letno Danico Črnogorac. Po zločinu je morilec neznan kam pobegnil. Domnevajo, da je zločinec pobegnil na sever države, morda v Slovenijo, kjer bo poskušal prekoračiti državno mejo. Vse policije v državi in tudi ljubljanska so alarmirane. Zločinec je star približno 30 do 35 let, srednje postave, podolgovatega obraza, pristrženih rumenkastih brk, glavolas, modrih oči, govori s pikavim ženskim glasom, pri hoji je malo upogojen, na eni strani obraza ima sveže brazgotine. Obleden je bil v zimski suknični rumenkaste barve s kožuhovinastim ovratnikom iste barve. Obut je bil v nizke rjave čevlje in pokrit z rjavim klobukom.

— Bogat ribolov. 8. in 9. t. m. so na riblj trgu v Splitu prinesli okrog 40 stotov školjk in rib. Del tega so prodali prebivalstvu, 1000 kg so pa poslali v Belgrad, Zagreb in Ljubljano. V Beneke so odposlali 200 kg morskih cipaljev, ki jih tam zelo cenijo in se drago prodajo.

— Na dosmrtno ječo je bil v Osijeku obsojen 46 letni kmet Anton Topuzović, ker je iz zasede napadel in ustrelil kmeta Dragotina Jankoviča.

— Svojo mater je hotela zadušiti. V Zagrebu sta živeli 90 letna vdova ukrajnega glavarja Helena Draganič in njena 54 letna hči Katica. Po občutni smrti Katica ni hotela poiskati nobene stalne službe, pač pa se je bavila s slikanjem. Ker je imela mati le majhno pokojnino, sta živeli zelo skromno. Mati je kljub visoki starosti in slepoti vodila gospodinjstvo, hči pa je cele dneve samo brala in slikala. Sosedje pripovedujejo, da se Katica neprestano prepirlava z materjo in često so slišali klicanje starke, katero je hči prepevala. Pretekli terek popoldne okrog 4 je starka zopet začela kričati in to veliko huje kakor običajno. Sosedje so vdri skozi vrata in nudil se jim je grozen prizor. Nesrečna mati je ležala vsa onemogla sredi sobe, hči pa jo je davila. Starke je bila tako slaba, da so jo sosedje na pol mrtvo položili na posteljo. Poklicali so stražnika, ki je za Katico na prošnjo matere pustil doma. Čez par ur so sosedje ponovno začeli kričanje. Ko so odprli vrata, se jim je nudil enak prizor kakor prej. Katica je pogra-

ASPIRIN tablete v originalnih omotih jamcijo, da so pristne.
 Odobreno od Ministrstva socialne politike in narodnega zdravja S. št. 1410, 6/2 1932

Maribor Pesem mladine

Maribor, 10. marca.

Vse kar smo laskavega napisali o prvem koncertu pevskega zbora mariborskega ferialnega saveza dne 12. novembra 1931 moramo podpisati tudi glede sinojnega koncertnega nastopa. Konstatirati moramo le to, da je zbor od svojega zadnjega nastopa napredoval tako številčno, kakor tudi tehnično ter tvori danes s svojo stotino mladih, ambicioznih pevki in pevcev vzoren mladinski zbor. In še to, da se drži zadane si smeri ter goji izključno narodno slovensko pesem; v tem je velika kulturna naloga zbora. Poneseb lo našo narodno pesem po vsej državi ob priliki velike turnee, katero pripravlja za počitnice.

Na sporedu sinojnega koncerta so bili zastopani skladatelji Dev, Zganec, Adamič, Pavčič, Schweiger, dr. Dolinar, Bernard, dr. Schwab in Fleisman. Nekaj sklad smo čuli že pri prvem nastopu zbora meseca novembra. Posebno pozornost so vzbujale najnovejše Adamičeve mladinske pesmi s spremljavo klavirja. Adamič je naš najboljši skladatelj mladinskih skladb, vsaka njegova pesmica je karakterizirana na poseben način, vsem pa je svojstven preprost, sveži in živahni ter naivni ton. — Neka posebna novost so bile tri »Priščke«

□ Masarykova proslava v Mariboru. Jugoslovanska-češkoslovaška liga v Mariboru je združila letos svoj redni letni občni zbor s proslavo 82. rojstnega dneva predsednika Masaryka in iz tega se je razvila v četrtke zvečer v veliki dvorani hotela Orel lepa manifestacija jugoslovansko-češkoslovaškega bratstva. Proslava, kakor tudi občni zbor sta dokumentirala veliko delo Lige, katerega neumorno vrši za zblizanje obeh narodov ter je v tem svojem plodonosnem udejstvanju gotovo med prvimi v naši državi. Obisk je bil zelo lep in prisotni so bili tudi zastopniki oblasti. Otvoril je proslavo predsednik Lige. Nekaj posebnega je bil nato Masarykov govor o demokraciji, posnet na gramofonske plošče. Kakor živa je bila beseda slavnega predsednika.

□ Opeševalno društvo v Mariboru se je poslovilo od enega svojih najagilnejših članov, upokojnega realnega ravnatelja Jakoba Zupančiča. Poslovilni večer se je vršil v četrtki v Grajski kleti. Z odhajajočim g. ravnateljem je izgubilo društvo zelo agilno oporo. Posebno žalostno si je pridobil ravnatelj Zupančič s sestavo zelo zanimive knjige o mariborskem parku z navedbo vseh posameznih vrst zasajenih dreves; ravno pestrost najraznovrstnejšega rastlinstva je posebna odlika mariborskega parka, katere menda nima nobeno mesto in na to posebnost je v svoji knjigi opozoril odlični naravoslovec. Knjiga je poleg tega dragoceno naravoslovni učni pripomoček za naše učne zavode, ker omogoča tozadevne študij v naravi. Na poslovilnem večeru je izrekel lepe besede v slovo odhajajočemu predsednik opeševalnega društva, mestni načelnik dr. Lipold ter mu izročil primerno spominsko darilo kot skromno priznanje za nesebično dolgoletno zvesto društveno delo.

□ Upravnik mariborskega gledališča dr. Brenčič je moral iskati negre v tukajšnji splošni bolnišnici. G. upravniku želimo čimprejše okrevanje.

□ Opeševalno društvo v Mariboru se je poslovilo od enega svojih najagilnejših članov, upokojnega realnega ravnatelja Jakoba Zupančiča. Poslovilni večer se je vršil v četrtki v Grajski kleti. Z odhajajočim g. ravnateljem je izgubilo društvo zelo agilno oporo. Posebno žalostno si je pridobil ravnatelj Zupančič s sestavo zelo zanimive knjige o mariborskem parku z navedbo vseh posameznih vrst zasajenih dreves; ravno pestrost najraznovrstnejšega rastlinstva je posebna odlika mariborskega parka, katere menda nima nobeno mesto in na to posebnost je v svoji knjigi opozoril odlični naravoslovec. Knjiga je poleg tega dragoceno naravoslovni učni pripomoček za naše učne zavode, ker omogoča tozadevne študij v naravi. Na poslovilnem večeru je izrekel lepe besede v slovo odhajajočemu predsednik opeševalnega društva, mestni načelnik dr. Lipold ter mu izročil primerno spominsko darilo kot skromno priznanje za nesebično dolgoletno zvesto društveno delo.

□ Torišče plemenitih sre. Kuko veliko socialno delo vrši v Mariboru Društvo za podporo revnih udeencev, je pokazala bilanca, podana na poslednjem rednem občnem zboru, ki se je vršil predtekletni dni. Blagi dobrotniki so društvu omogočili z denarnimi in naravnimi pripevkami, da se je odpravilo v preteklem letu 685 otrok in sicer 328 dečkov in 367 deklic s 315 oblekami, 302 paroma čevljev in 228 komadi perila. Društvu je bilo v največjo pomoč učiteljstvo mariborskih osnovnih in meščanskih šol, ki vneto podpira društvo ne le s topli besedo v šoli in javnosti, temveč žrtvuje tudi svoj prosti čas ter podpira društvene prireditve s petjem, ročnimi deli, rokotvornimi izdelki in agitacijo. Izdatno so podpirale društvo tudi mariborske gospe in gospodične, osobito neumorno Slovensko žensko društvo, Pomladek rdečega križa, tiskarne in uredniki vseh listov. Društveni dohodki so znašali v pretekli poslovni dobi 82.027,74 Din, stroški pa 82.515,77 Din. Pri volitvah je bil izvoljen sledeči odbor gg.: Brandner, Spari, Skušek, Rode; dame: Bračič, Jesih, Pintar, Pfrimer, Wögerer, Scheligo in Stupa.

□ Skomine po svinjski pečeni. Dva grešnika Janez Vogrinec in Hojnik Franc sta se včeraj zagovarjala pred strogimi sodniki in sicer radi tega, ker jima je preveč dila svinjina. Ker je doma nista imela, sta si jo kakor trdi obtožnica, izposodila iz tujega hleva. V noči na 17. januar sta v Hermancih odvzela Antonu Habjančiču 200 kg težko svinjo, vredno 1500 Din, ter jo zaklala. Po tatvini je sum kmalu padel na oba obtožena in preiskava je spravila na dan še del mesa ukradeno svinje. Tatvino sta priznala, zagovarjata se pa na veliko silo, v kateri sta živela s svojima družinama. — Vogrinec sam se je poleg že navedenega greha zagovarjal še radi vroma v klet Vincenca Pokrivčiča v Lačevci; tam si je prisvojil kad z zabelo in svinjino, raznovrstno obleko in nekaj denarja ter 80 litrov vina. Tudi ta vlom je priznal, zagovarjal pa se je zopet z revščino. Obsojena sta bila vsak na 6 mesecev strogega zapore in na 3 letno izgubo častnih pravic.

v Schwabovi harmonizaciji. Harmonika na koncertnem odru — bilo je na tem nekaj podtike — toda neupravičeno. Moderna harmonika je polnovreden instrument, kakor ustvarjen za spremljavo teh prleško-šegavih, iz naroda vzetih pesmic. Schwab jim je znal očuvati pristen naroden značaj in s harmoniko ga je še poudaril.

Zopet moramo priznati profesorju Schweigerju njegovo požrtvovalno delo, ki je z lepim uspehom bogato poplačalo. Mladim pevcom pa vsa čast na discipliniranosti in ambicioznosti, katero so pokazali sedaj v Mariboru letos že drugič. Omeniti moramo tudi solista Viktorja Jenka; njegov liričen tenor je zelo lep in uglasjen ter je prišel v obeh pesmih povsem do učinkovitega izraza. »Priščke« je spremljal s harmoniko Rihard Wagner, pravi virtuoz na tem instrumentu. Gdč. prof. Minka Zacherlova je oskrbela, kakor vedno odlično klavirsko spremljavo. — Po vsakem koncertu je nastopil pod vodstvom osmošolca Silvija Haasa godbeni orkester klasične gimnazije ter igral nekaj komadov. Oba koncerta je prenašal radio-Ljubljana. — Obisk je bil to pot manj zadovoljiv, kakor na jesen. Mogoče tudi za to, ker je bilo manj mladine, za katero se bo koncert ponovil kot matineja v soboto, 19. marca.

□ Težka izguba je zadela odlično rodbino podmaršala v pokoju g. Janeza Lavriča in njegovo gospo soprogo. Umrla jim je na Dunaju živeča hčerka Marija, poročena Riskamm. Ob tem bridkem udarcu izrekamo žalostno naše iskreno in globoko sočutje. Svetila blagi pokojnici večna luč!

□ Dvojni jubilej v ugledni mariborski trdkki. Te dni slavi ugledna mariborska trdkka Bäuerle, prodaja in izposojevalnica klavirjev dvojni jubilej in sicer 82 letnico obstoja renomirane trdkke, ki je bila ustanovljena leta 1850 ter 20 letnico, odkar se nahaja pod vodstvom g. Bäuerle in njegove sestre. Ilkrti bo letos slavil solastnik trdkke g. Bäuerle 50 letnico svojega udejstvanja kot učiteljske glasbe. Kot tak je prepotoval mnogo sveta ter bil počeval glasbo v odličnih aristokratskih hišah. V Mariboru se je po svoji naseljitvi uspešno udejstvoval na glasbenem polju in njegova specijalna zasluga je osnovanje društva citrašev ter organiziranje številnih citraških koncertov. Zelim, da bi trdkca pod sedanjimi lastniki uspevala še v bodoče enako uspešno in lepo.

□ Košaki. V nedeljo ob desetih ima tukajšnje katoliško izobraževalno društvo svoj deseti občni zbor. Društveniki naj se ga polnoštevilno udeležijo.

□ Delavstva za pomožno akcijo. Delavci tukajšnje trdkke Freund so nabrali za pomožno akcijo 977,50 Din.

□ Poslovanje v Kmetijski eksportni zadrugi se je pod vodstvom novega komisarja pričelo v polnem obsegu v smeri ureditve poslovnih knjig. Nastavljeni so na novo štirje uradniki, ki so bili že prej uslužbeni pri zadrugi. Urejuje se caenkrat najprej kartoteka, da se ugotovi število plačujočega članstva. Stranke se bodo od komisarja sprejemale, kakor smo izvedeli, od danes dalje med 3. in 4. uro popoldne vsak dan razven sobote in nedelje. Izven navedenega časa stoji pa strankam na razpolago ostalo uradniško osebje. Člani posmrtniškega oddelka niso obenem člani zadruge. Plačali so namreč samo posmrtniške pristojbine, dočim zahtevajo pravila zadruge, da mora plačati vsak član 100 Din kot vložno pristojbino.

□ SSK Maraton. Plavalna sekcija: Danes strogo obvezen trening za vse člane radi izbire tekmovalcev. Trenira akademiki Edgar Košak. Ker se vrata kmalu po pol 7 zapro, točno!

□ V poravnavi. Poravnalno postopanje je otvorjeno nad imovino Avgusta in Roze Wäbl, lesna trgovina in posestvo v št. Vidu pri Vuzenici. Aktiva znašajo 261.630 Din, pasiva pa 459.621 Din. Terjalve je priglasiti do 9. aprila, poravnalni narok se pa vrši dne 14. aprila pri mariborskem okrajnem sodišču. Prezadolženeč ponuja 40 odstotno kvoto v 10 enakih zaporednih mesečnih obrokih.

□ Makulaturni papir v količini nad 100 kg proda uprava na Koroski cesti 1 po nižji ceni radi izpraznitve shrambe.

□ Razpis dobave živil za bolnišnico v Mariboru. Interesenti se opozarjajo, da je razpisala banska uprava za 14. marca ob 11 popoldne pisemno otertalno licitacijo za dobavo mesa, mesnih izdelkov, mleka, mlečnih izdelkov, moke, mleviskih izdelkov, specerijskega in kolonialnega blaga, olja in testenin za splošno bolnišnico in banovinski dežji dom v Mariboru. Splošni in podrobni dobavni pogoji so interesentom na razpolago pri upravi splošne bolnišnice v Mariboru.

□ Skomine po svinjski pečeni. Dva grešnika Janez Vogrinec in Hojnik Franc sta se včeraj zagovarjala pred strogimi sodniki in sicer radi tega, ker jima je preveč dila svinjina. Ker je doma nista imela, sta si jo kakor trdi obtožnica, izposodila iz tujega hleva. V noči na 17. januar sta v Hermancih odvzela Antonu Habjančiču 200 kg težko svinjo, vredno 1500 Din, ter jo zaklala. Po tatvini je sum kmalu padel na oba obtožena in preiskava je spravila na dan še del mesa ukradeno svinje. Tatvino sta priznala, zagovarjata se pa na veliko silo, v kateri sta živela s svojima družinama. — Vogrinec sam se je poleg že navedenega greha zagovarjal še radi vroma v klet Vincenca Pokrivčiča v Lačevci; tam si je prisvojil kad z zabelo in svinjino, raznovrstno obleko in nekaj denarja ter 80 litrov vina. Tudi ta vlom je priznal, zagovarjal pa se je zopet z revščino. Obsojena sta bila vsak na 6 mesecev strogega zapore in na 3 letno izgubo častnih pravic.

Naročajte 'Slovenca'!

Položaj katoliške cerkve v Ameriki

Ako nas ne motijo »Pisma iz Amerike«, ki jih je v zadnjih treh mesecih pisal katoliški mladini F. Wieser D. J. v mladinskem listu »Unsere Fahne« in ako so točna poročila, ki jih je v preteklih tednih objavil P. Assmann D. J. v nemškem listu »Das Grosse Kirchenblatt«, moremo po njih povzeti prav razveseljive reči.

Tolikrat slišimo glas o podjarmljenju, preziranju in preganjanju svete Cerkve, da nam je zelo zaželjena in dobrodošla vesela vest o prostosti, spoštovanju in povišanju katoliške cerkve. Kje je to? Kako je to? Doklej še bo tako?

Združene države Severne Amerike so tista silna in srečna dežela za katoličanstvo. Med 120 milijoni prebivalcev jih je nad 25 milijonov katoličanov, katerim gre to ime ne samo po krstni knjigi, marveč tudi po njih verskem življenju.

Amerikansko katoličanstvo ni uklenjeno v politične ovire in razmere, marveč je prosto v svojem razmahu. V državi ni cerkvi nasprotujočih strank, socializem in komunizem sta kot stranka nepoznana; ni je stranke, ki bi ščevala delavstvo proti cerkvi. Katoliški delavci so v Ameriki najbolj katoličani. Cerkev in njih samostani, bolnišnice in šole so proste vsakršnega davka. Povsod na ladjah in železnicah je za katoliškega duhovnika določena pri vožnji polovična cena. Pri vseh državnih bolnišnicah in zavetiščih je na državne stroške postavljena in vzdrževana tudi cerkev. Ob enem skrbi država na teh zavodih tudi duhovščini ne samo za stanovanje in pohištvo, marveč tudi za hrano in obleko in vse, kar potrebujejo. Te kakor druge katoliške cerkve so ob nedeljah polne in prepolne vernih obiskovalcev, da mora v mnogih slučajih posamezen duhovnik maševati dvakrat na dan, če sicer ni mogoče, da bi bile štiri ali celo šest potrebnih sv. maš; zakaj v Ameriki izvršuje 80% katoličanov svojo versko dolžnost. Kdor bi v Ameriki govoril, da duhovščina ljudstvo ponespametuje ali da je zavoljo svojega verskega udejstvovanja med ljudstvom protidržavna, bi se mu smejali. Tako je s prostostjo katoliške cerkve v Ameriki.

Ker more neovirano vršiti svoje kulturno delo, je umevno, da ima katoliška cerkev tudi priliko, da izkaže in dokaže svojo kulturno moč in premoč, zavoljo katere uživa splošno spoštovanje. Nje enotnost v cerkvah, samostanih, bolnišnicah in šolah vzbuja pri Amerikancih pozornost in priznanje, na katero morejo biti katoličani ponosni, ker so njih duhovniki povsod spoštovani. Kje se najde list, ki bi se drznil pisati proti cerkvi? Nasprotno, dva priznana svobodoljubna ameriška dnevnika »New York Times« in »New York Herald«

prinašata skoraj slednji dan članke o katoliških rečeh, ki bi bili pri nas v čast vsakemu katoliškemu listu. Duhovni oskrbniki v državnih bolnišnicah dobe vsak dan seznam vseh katoličanov, ki so ta dan prišli v bolnišnico, kakor tudi opozorilo na vsakega katoličana, ki leži pred operacijo in če prinese v bolnišnico koga nezvestnega, opozore nanj vedno le katoliškega duhovnika. To se godi v državi, kjer vlada »ločitev cerkve in države« in v državni bolnišnici. Amerikanski katoličani v svojem preprostem spoštovanju vere, zakramentov in zapovedi ne poznajo evropskih problemov in razgovorov: »o liturgičnem gibanju«, »o mladinskem gibanju«, »o verski obnovi« — o teh rečeh ne govori v Ameriki noben človek. Kakor katoliški duhovnik »Fathers«, uživa v Ameriki spoštovanje tudi »Sister«, katoliška redovnica. Katoliška cerkev je doživela v Ameriki svoje povišanje. Pred sto leti je bila Amerika zanjo še misijunska dežela. Katoliški duhovniki so bili pionirji, ki so zidali cerkve in šole takrat še brez državnih podpor. Do danes jim je ostala pogumna in vesela zavest, da le delo dviguje, dočim neplodno kritiziranje in nerganje le ovira stvar in zadržuje nje napredek. Ta zavesti je tudi nam zelo treba! Katoličanstvo je bilo v Ameriki tolikrat povišano, ker nastopa vsak čas tako praktično. Pri njih je »modernoc to, kar je praktično, čeprav utegne biti staro; in obratno, zanje je nemoderno, kar je nepraktično, čeprav nosi sloves novega načina. Kadar gre za to: mladino pridobiti Kristusu, velja geslo: »Postavljajte cerkve v senco šole! Bolje, da so šole velike stavbe in cerkve majhne lesene barake, pa ima mladina Kristusa in Kristus mladino; nego, da je cerkev velika in prostorna, pa v nji samuje Kristus brez mladine. Zveličarju je večje veselje, da biva med gorkimi srci nego med mrzlimi zidovi. Kristusov rod bo rasel in odrasel in v dvajsetih, tridesetih letih se bo moglo geslo spremeniti: »Šole v senco naših cerkv!« To geslo, vse kaže, bo še zavladalo. Včasih so cerkve polnili tisoči, danes jih polnijo milijoni, ker je nedeljska služba božja tako praktično urejena in usmerjena, da nikjer ne odbija z dolgimi polurnimi pridigami, marveč povsod privlačuje s kratkimi 7 minut trajajočimi nagovori. In pozimi so vse cerkve v Ameriki zakurjene. Tako tudi v mrzlih časih ne zamrzne, kar je lepo klilo v toplem času. Tako cerkev raste in cvete. Doklej še?

Moderno poganstvo (60 milijonov), brezposelnost (10 milijonov) in strah za stanovitnost so križi, ki morejo ogroziti tudi ameriško katoličanstvo. Sreča, da je še močno in mlado!

Briand na mrtvaškem odru.

Veliko starih, malo mladih...

Zdravstveni odsek Zveze narodov izdaja redno mesečna poročila, katerih poslednje se bavi s statistiko rojstev in smrti v raznih državah. Naslednje številke se nanašajo na Evropo, Novo Zelandijo, Avstralijo in Japonsko. Vpoštevajo torej nad eno tretjino prebivalstva na zemlji. Te številke nam kažejo, da je število rojstev in smrti v zadnjih 30 letih skoraj povsod padlo, vendar je to zmanjšanje zelo različno v raznih deželah. V Nemčiji n. pr. je število rojstev padlo za štiridesetkrat več nego na Portugalskem. Francoski primanjkljaj je samo ena petina nemškega. Samo na Japonskem je število rojstev zrastle. Razmerje med posameznimi državami je zelo spremenilo. Francija, ki je glede števila rojstev doslej bila na zadnjem mestu, je prešla sedaj Avstrijo, Anglijo, Švedsko, Norveško, Švico in Estonijo.

Manj sprememb kaže tabela o padcu smrtnih slučajev. Najbolj je padlo to število v Nemčiji (1), Rusiji, Španiji, Madžarski in Angliji. Od 29 v statistiki obdelanih držav je število rojstev padlo za eno tretjino v devetih, v osmih državah pa za 25—30 odstotkov. Dasiravno povprečno število prirastka v primeri z leti 1900 do 1905 ne kaže nobene razlike v splošnem, je vendar v nekaterih državah tudi to število padlo. Prebivalstvo v Nemčiji, Angliji, Norveški, Švedski in Belgiji se je v zadnjih letih v primeri z l. 1900 povečalo samo za eno četrtino takratnega prirastka; v Franciji, Avstriji in Švici samo za eno polovico; v Španiji, Rusiji, Japonski in Portugalski pa je ta prirastek večji nego je bil v začetku stoletja.

Smrtnost je na deželi v splošnem istotolika kot v mestih, število rojstev pa je na deželi splošno višje nego v mestih. Zato se podeželsko prebivalstvo bolj hitro pomnožuje nego mestno. Konečno ugotavlja ta razprava, da je stalno padanje števil rojstev in smrtnosti povzročila v strukturi obljudečnosti in prebivalstva v skoraj vseh deželah važne spremembe. Sorazmerno je povsod mnogo več starih nego mladih ljudi. Posledica take strukture bo kmalu ta, da bo število smrtnih slučajev zelo zrastle, število rojstev pa padlo! Manjše število rojstev med vojnimi leti bo imelo v letih 1935 do 1945 zopet posledico zmanjšanja števila rojstev. Pri tem upliva tudi drugi faktorji, kakor stalen beg prebivalstva iz dežele v mesta in industrijske sredine, gospodarska kriza in predvsem tudi vpliv nemoralne vzgoje vsled filmov, razuzdanih knjig itd. Računajo s tem, da bo v prihodnjih letih skoraj v vseh državah naraslo število smrtnih slučajev, število rojstev pa bo povsod padlo.

„Polarno leto“

Od letošnjega avgusta do avgusta prihodnjega leta bo trajalo tako imenovano »polarno leto«, ki ga organizirajo znanstvene organizacije velikih držav. Na mnogih krajih v polarnih predelih bodo znanstvene ekspedicije istočasno proučevale vpliv magnetizma zemlje, polarne svetlobe, električnih tokov v prirodi in njihov vpliv na radio kakor tudi spremembe na solnični površini in končno natančna meteorološka opazovanja. Te ekspedicije bodo zelo velike stale. Ameriška vlada je sklenila prispevati 800.000 dolarjev (približno 15 milijonov Din.)

Ameriška

Včasih prav dobro stori človeku, če vzame v roko ameriško časopisje. Osvobodi se onih bedastih ideologij »stare Evrope« in meri svet po dolarski vrednosti. Vse delovanje in početje se meri po dolarski vrednosti. »New Yorker Times« n. pr. poročajo v eni zadnjih števil, kako se v deželo vrača blagostanje in za dokaz navajajo zaslužek rablja.

»Obrt gospoda Elliota cvete. Obrt rablja Roberta Elliota, ki izvršuje smrtne sodbe v jetnišnici Sing-Sing, je l. 1931 trpela vsled depresije. V novem letu pa se obetajo boljše uspehi, kajti samo v tekočem mesecu utegne priti 10 zločincev na električni stol. V preteklem letu je Elliot izvršil 12 eksekucij, kar mu je vrglo samo 1800 dolarjev. L. 1930 jih je izvršil 15 in je zaslužil 450 dolarjev več.«

Res, vsa čast uglednemu amerškemu časnikarskemu tovarišu, ki tudi strahote električnega stola ocenjuje po dohodkih. Rabeljsko delo napreduje in je že prebredlo krizo, kajti morilcev in ubijalcev je zopet v obilici. Posli gospoda Elliota cvetelo in ameriški časnikar veselo stiska v znak čestitk njegovo roko, ki samo pritiska na električni stik morilnega stroja, da nato spravi par dolarjev v žep. Koliko bo Elliot šele zaslužil, ko bosta beda in obup še več ljudi pripravili do zločinov!

Briand na lovu. Največja zabava in strast pokojnega državnika je bila lov na divje rase.

Narodno premoženje Američanov

V poslednjem izdanju knjige o narodnem blagostanju Amerike čitamo zanimive podatke o stanju v l. 1930. Na vsako ameriško rodbino je v tem letu prišlo povprečno 10.961 dolarjev (ca 600.000 Din) narodnega premoženja in 2.366 dolarjev letnega narodnega dohodka. Na posameznega prebivalca je prišlo torej 2677 dolarjev (ca 150.000 Din) narodnega premoženja in 578 dolarjev (ca 32.000 Din) dohodkov.

Ustanovitelji mandžurske republike.

Pod zaščito japonskih čet in na pritisk Japoncev so ustanovili na Daljnem vzhodu novo državo republiko Mandžurijo, kakor smo že poročali. Nova država meri 1 milijon dvesto tisoč kvadratnih kilometrov in ima 28 milijonov prebivalcev. Na sliki: predsedniki štirih kitajskih provinc in desno župan glavnega mesta Mukdena, ki so sklenili, da se njihove province združijo v republiko pod vodstvom Čingčenga Puja.

Železnica preko saharške puščave

Po večletnih pripravah so pričeli nedavno graditi veliko železnico preko saharške puščave. Od Dahomeja v francoski zahodni Afriki bo šla železnica preko ogromne puščave v Alžir in Oran ob sredozemski obali. S pomočjo te železnice bo v bodoče mogoče pripeljati vojaštvo iz osrednje Afrike v treh dneh do sredozemske obale in od tam naravnost v Francijo. S tem se je izpolnila nujna zahteva francoskih strategov. Železnica bo stala več sto milijonov frankov. Železnica bo tekla po obširnih puščavah, kamenitih in peščenih pokrajinah, kamor še ni stopila človeška noga, zopet drugod bo zgrajena preko strmih gorskih grebenov. Gradili bodo zelo hitro in upajo, da bo to ogromno in težavno delo končano v dveh letih.

John Philip Sousa, najznamenitejši ameriški komponist, je umrl star 77 let. Komponiral je številne marše, ameriško narodno himno. Imenovali so ga »ameriškega Straussa«.

Škandalsčikaška razstava

Ze nad eno leto delajo za veliko svetovno razstavo, ki se bo vršila l. 1933. v Čikagu. Na Michigananskem jezeru so zgradili ogromen umeten otok, na katerem bodo paviljoni in palače posameznih držav. Kljub gospodarski krizi, ki je hudo zadela tudi Čikago, so se odločili, da se ta razstava vrši in ta zadeva je postala naravnost patriotska nujnost za Čikago. S parolo »največja svetovna razstava vseh časov« se je hotelo mesto Čikago postaviti na čelo milijonskih velemest. Mnogo milijonov dolarjev je že šlo za pripravljala dela. Brat znanega generala Dawesa je z energijo vodil vsa dela, ko se je kar tež noč pokazalo, da je vse to delo bilo zaman. Časopisje namreč poroča, da sta dva podravnatelja, ki sta veljala za najbolj zanesljiva pomočnika Dawesa, popihala v neznan kraj in vzela seboj — pet milijonov dolarjev. Ta ogromna poneverba, o kateri je poročal Dawes upravnemu odboru razstave s pripombo, da so vsi proizvodnja ostala brez uspeha, je vzbudila silno ogorčenje in pobitost. Ker so padli tudi razni očitki za račun Dawesa, je takoj podal ostavko. Časopisje komentira to tatvino z velikim ogorčenjem in zdi se, da s to razstavo ne bo nič, ker je poleg te poneverbe še en milijon dolarjev dolga. Vodilni čikaški list, ki je vedno dobro informiran, pripominja, da je ta poneverba najbrže čin maščevalnosti znanega velebandita Al Caponeja, ki je bil nedavno obsojen na 11 let ječe radi napačne davčne prijave. Znano je, da živi Al Capone kot knez v ječi in da je stalno v zvezi s svojim »štabom«. Zato predlaga, naj bi se Al Caponeju ponudila svoboda, ki jo tudi kot jetnik stvarno uživa, če bi to zadevo »uredile. Sicer je žalostno, če moramo to predlagati — piše list —, saj vrabci na starih čivkajo, da je jetnik Al Capone še vedno »kralj Čikaga«. Vodstvo razstave se je najpreje obrnilo na vlado države Illinois in na zvezno vlado za podporo. Dobilo je negativen odgovor. Za enkrat so ustavljena vsa dela, napol dovršeno zidovje monumentalnih palač pa stoji kot kričeč spomenik koruptnega sistema.

Mornarji volijo. 13. t. m. bo nemški narod volil predsednika države. Po zakonu pa so v nemških pristaniščih pričeli z volitvami že 7. t. m. Volijo lahko vsi oni pomorščaki, ki dokažejo, da se njihova ladja 13. t. m. ne bo nahajala v nobeni nemški luki.

Tatvine smrek iz državnih gozdov

Ljubljana, 10. marca.

V razpravni dvorani št. 79 deželnega sodišča se je večer vršila 7 ur trajajoča kazenska razprava proti šestim Bohinjcem, doma iz Koprivnika pri Srednji vasi. Ker sta bila med obtoženci dva mladotletnika, je bila razprava tajna. Državni tožilec je vseh šest obtožil tatvine smrek oziroma smreko-vega lubja iz državnih gozdov pri Mrzlem Studencu. Obtožnica je omenjala, da so v državnem gozdu posekali več smrek v približni vrednosti 10.000 Din in da so si prilastili tudi smrekovo čreslo, lasi trgovca Hermana Goldkrana v vrednosti kakih 3000 Din. Očitalo se jim je, da so smreke posekali v državnih gozdnih parcelah »Sivec« in da so jih potem ponoči zavlekli na bližnjo privatno parcelo ter so potem smreke prodali raznim lesnim trgovcem. Obtoženci so se zagovarjali, da so sekali smreke v dobri veri, da stoje na njih parcelah in da so vzeli smrekovo lubje z dovoljenjem državnega gozdarja. Trije obtoženci so bili obsojeni in sicer Franc na 3 mesece strogega zaporja in v izgubo častnih državljskih pravic za 1 leto, Janez na 6 dni zaporja in v izgubo častnih državljskih pravic na 1 leto ter Jože mlajši na 15 dni zavnadnega zaporja. Ostali trije obtoženci so bili oproščeni. Zaslanih je bilo 15 prič.

Danes so se pred malim senatom pod predsedstvom s. o. s. dr. E. Kobeta vršile tri razprave, ki pa so bile vse preločene. Predmet razpravam so bili delikti: prvič tatvina premoška na glavem kolodvoru, drugič odprava telesnega plodu in tretjič težka telesna poškodba. Za prihodnje dni je določenih pred malim senatom več zanimivih in daljših kazenskih razprav.

Celje

Stilmondski župan na odru Ljudskega doma. V soboto 12. t. m. ob 8 zvečer in v nedeljo 13. t. m. ob pol 4 popoldne v prizori Gledališka družina KPD eno najučinkovitejših in najsilnejših vojnih dram svetovne literature Maeterlinckovo dramo v treh dejanjih »Stilmondski župan«. Priporočamo, da si preskrbiš obištevno vstopnice v predprodaji, ki se vrši do sobote zvečer in Prosvetnega tajništva na Cankarjevi ulici, v nedeljo predpopoldne in popoldne pa v Ljudskem domu pred vhodom v dvorano.

Za člane davnega odbora so bili izvoljeni za dobo treh let na zadnji seji mestnega občinskega odbora v petek 4. t. m. dosedanja člani gg. A. Fazarinc, dr. E. Kalan in juvelir in urar A. Lečnik. Poslopje otroškega vrta ob Dečkovih cestah se bo po sklepu občinskega odbora obnovilo. Stroški so predvideni na 35.000 Din. Obenem se v zvezi s to renovacijo odprave zakupna pogodba med mestno občino in lesnim trgovcem Ernjem za prostor poleg otroškega vrta načrt renovacije predvideva omejitveni prostor za otroško igrišče. Strankam, ki stanujejo v poslopiju, se bodo stanovanja odpravljala, da se s tem vrne poslopje svojemu namenu.

Prihodnja redna javna seja mestnega občinskega odbora bo v petek 18. t. m. ob običajni uri v sejni dvorani mestnega magistrata.

Nočno lekarniško službo ima v prihodnjem tednu od sobote 12. t. m. do vsega petka 18. t. m. lekarna Pri Orlu na Glavnem trgu.

Smrtna kosa. V javni bolnišnici je umrl v sredo, 9. t. m., v visoki starosti 81 let občinski revec Potec Janez iz Verca pri Šmarju. Njegov duši večni mir in pokoj, žalujočim preostalom naše iskreno sožalje!

Začetek prvenstvenih tekem. V nedeljo 13. t. m. se začne v celjskem okrožju tekovanje za nogometno prvenstvo okrožja. Kot nasprotnika se srečata ob pol 4 popoldne na sportnem igrišču Atletikov pri Skalni kleti jesenski prvak SK Celje in SK Olimp iz Gaberja. Tekmo bo sodil g. Ochs. Kot predtekma se bo vršila tekma kombiniranega moštva vseh treh celjskih moštev proti prvemu moštvu Atletikov.

Ptuj

Masarikova proslava se vrši v Ptuj v soboto, dne 12. t. m.

Pregled motornih vozil iz ptujskega sodnega okraja bo v torek 15. t. m. na sejnišču v Ptujju s pričetkom ob 13. uri. Ob tej priliki se bodo izdajala tudi nove evidenčne tablice za leto 1932. Takša za pregled vsakega avtomobila znaša 60 Din, za motorna kolesa pa 30 Din ter sorazmer potnih stroškov članov komisije. S seboj mora vsak lastnik prinesiti preizkusno izpričevalo, sofersko legitimacijo, potrdilo o plačani banovinskih taksi in trošarin za pnevmatiko ter potrdilo o plačani državnih taksi pri osebnih avtomobilih.

Zadružna elektrarna za Ptuj, Breg in okolico ima svoj redni občni zbor dne 19. t. m. ob 10 v posvetovalni dvorani mestne občine.

Radio

Programi Radio-Ljubljana

Petek, 11. marca: 11.30 Solska ura; Majda se pripravlja na slovensko uro (izvajata gdč. Ksenija Kukčeva in g. Milan Skrbinšek, člana nar. gled.) — 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Čas, plošče, borza — 17.30 Salonski kvintet — 18.30 Gospodinska ura, vodi Krokova gospodinska šola — 19.00 Dr. Sušnik: Francoščina — 19.30 Prenos z Dunaja: Klenzl; Kuhlreigen. — 22.00 Čas, poročila. **Sobota, 12. marca:** 12.15 Plošče. — 12.45 Dnevne vesti. — 13 Čas, plošče. — 17.30 Salonski kvintet. — 18.30 Drago Uloga: Gimnastične vaje. — 19 Gospa Orthaber: Anglesčina. — 19.30 Dr. P. Brežnik: Jurij Washington. — 20 Koncert delavske godbe »Zarja«. — 21 Samospevi gospe Stefanije Vukove. — 21.45 Salonski kvintet. Vmes poročila in časovna napoved.

Drugi programi

Belgrad: 12.05 Opoldanski koncert. — 20 Prenos iz Vel. Bečkereka. Pester koncert. — 22.25 Jazp. — Zagreb: 12.30 Plošče. — 17 Popoldanski koncert. — 20 Prenos iz Belgrada. — Budapest: 12.05 Opoldanski koncert. — 16 Mladinska ura. — 19.15 Ciganška glasba. — 20.15 Igra. Plesna glasba. — Dunaj: 11.30 Opoldanski koncert. — 19.30 Večerni koncert. — Rim: 12.45 Vokalni in instrumentalni koncert. — 17.45 Orkestralni koncert. — 20.45 Operni prenos. — Milan: 13.01 Opoldanski koncert. — 19.05 Pestra glasba. — 20.10 Izbrana glasba. — 21 Instrumentalni koncert. — Stuttgart: 19.35 Dunajska glasba. — 20 Goethe. — 20.30 »Dolarška princesa«, opereta. — 22.35 Sport. — London: 19.30 Lahka glasba. — 20.30 Večerni koncert. — Berlin: 20 Igrokaz nato koncert. — Katowice: 20.10 Lahka glasba. — 22.10 Chopinove skladbe. — Toulouse: 20.30 Moderna simfonična glasba. — 22.15 Plesna glasba. — Langenberg: 13.05 Opoldanski koncert. — 20 Veseli večer. — 24 Mojstri jazza. — Mor. Ostrava: 19. Praga. — 22.25 Televizija. Plesna glasba. — Praga: 19.20 Vojška glasba. — 20 Instrumentalni koncert. — 22.25 Moravska Ostrava. — Trst: 20.20 Večerni koncert. — 21 Instrumentalni koncert. — 23 Plesna glasba.

Za omiljenje brezposelnosti

Delavska zbornica v Ljubljani je izdala brošuro »Informacije o brezposelnosti v Dravski banovini«, katero je razposlala s posebnim dopisom vsem poslanecem v Belgradu. V dopisu odobrava DZ politiko stabilnosti naše valute in ravnotežja v državnem proračunu. Mišljenja pa je, da morajo vsi državljani, ki aktivno sodelujejo v produkciji, z izrednimi bremenami skrbeti za brezposelne. Tudi delavstvo samo se popolnoma strinja s temi načeli — dočim se premožnejši sloji skušajo otresti teh bremen. Država mora kot gospodarska enota skrbeti za to, da vsi državljani sodelujejo pri reševanju gospodarske krize in pri pobijanju brezposelnosti. V sled tega stavlja DZ sledeče predloge:

1. Narodna banka naj omogoči financiranje industriji, ki lahko najdejo kupce za svoje proizvode.
2. V finančni zakon 1932-33 naj pridejo amandmani: a) banke uprave morajo ustanoviti fond za podpiranje vračajočih se izseljencev, ki so brez vsakih sredstev; b) minister soc. politike naj dobi polnomoč za povišanje prispevkov namenjenih za pobijanje brezposelnosti; c) pravilnik bratovskih skladnic naj se spremeni tako, da reducirani rudarji ne izgube pridobljenih pokojninskih pravic.
3. Državna in javna podjetja morajo naročiti potrebščine pri domačih podjetjih.
4. Pogodba za dobavo premoška med državnimi železnicami in rudarskimi podjetji se mora obnoviti, preden ugasne veljavnost stare pogodbe.
5. Država naj dobi pravico obvezne arbitraže in intervencije pri redukcijah delavstva in pri mezdnih sporih delavcev.
6. Izvede naj se pokojninsko zavarovanje.
7. V državni proračun naj se vnese postavka za podpiranje brezposelnih delavcev.
8. Izvede naj se racionalizacija posredovalne službe in evidenca eksistentno ogroženih brezposelnih.

Pismo se konča z ugotovitvijo, da brezposelnost pri nas razmeroma še ni velika in zagledati ni nemogoče zagurati brezposelnih eks-

Zborovanje čevljarjev v Celju

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je prejela številne spomence in pritožbe iz vrst čevljarjskih obrtnikov proti popravilnicam, ki jih ustanavlja Bafa, ter proteste proti podelitvi koncesije za tvornico čevljev imenovani tvrdki. O stvari je razpravljala zborniški obrtni odtok na svoji seji dne 1. marca 1932. Predsejem je ugotovil, da številne predstavitve s strani zbornice in drugih korporacij niso rodile zaželenega uspeha pri akciji proti ustanavljanju popravilnic tvrdke Bafa. Brez uspeha so ostali tudi mnogi protestni shodi, čevljarjskega obrta in industrije, usnjarskega obrta in industrije kakor tudi trgovstva s čevlji, ki so se vršili v raznih mestih naše države.

Ker je gospodarski položaj čevljarjskega obrta naravnost obupen in ker bi bili s propadanjem domačega čevljarjskega obrta in industrije obutno oskudovani tudi interesi usnjarskega obrta in industrije in ker tudi trgovina, ki ni razpečevalec samo Bafinih izdelkov, s polnim interesom in simpatijami spremlja borbo čevljarjskih producentov za njihovo eksistenco, je obrtni odtok Zbornice za TOI soglasno sklenil, da se priredi v Celju dne 13. marca 1932 ob 9 popoldne v dvorani hotela Union v Celju veliko manifestacijsko zborovanje predstavnikov čevljarjskega in usnjarskega obrta in industrije ter predstavnikov trgovine s čevlji. Na tem zborovanju bo podal zborniški delegat strokovni referat o položaju, govorili pa bodo tudi drugi predstavniki korporacij. Sprejete resolucije se nato predlože na merodajna mesta.

Vinski sejem in razstava v Ljutomeru

Ljutomer, 9. marca.

Tako živahno že dolgo ni bilo v našem mestu. Tudi ljudi razigrane volje in cvetočih lic ni videti vsak dan. Danes je izjema, ko imamo vinsko razstavo, katero je organizirala podružnica Vinarskega društva v dvorani g. Strasserja, z namenom, da svet znova zainteresira za znano najboljša ljutomerska vina. Razstavna dvorana je bila okusno prirerjena. Vinogradniki iz ljutomerskega, gornje-radgonaškega in štrigovskega okoliša so razstavili čez 300 sort od najfinejših sortnih, do navadnih mešanih vin. Specialna komisija vinarskih strokovnjakov je že na predvečer ocenila vsa vina in ugotovila, da lantski vinski pridelek kvaliteten res presega vse letnike. Pozornost so vzbujala zlasti nekatera sortna vina. Opazili je bilo, da so tudi manjši vinogradniki začeli upoštevati strokovnjške nasvete o sortiranju in pozni bratvi, tako, da njihov pridelek prav nič ne zaostaja za onim iz velikih vinogradnih posestev.

Oficielna otvoritev razstave je bila danes ob 9 popoldne; predsednik vinarske podružnice in mestni župan g. Zemljič je uvodoma posebej pozdravil kmetijskega referenta pri banski upravi g. ing. Zupaniča, zastopnika Vinarskega društva g. Zabavnika, mestnega župnika in msgr. g. Lovreca, banskega svetnika g. Škuhala, bivšega ravnatelja vinarske šole g. Zweiflerja iz Gor. Radgone, gosp. Fodrocija, župana iz Štrigove, domače kmetijske strokovnjake in zastopnike vinarskih združenj in podružnic. G. ing. Zupanič je nato v krajšem govoru podal zbranim vinogradnikom nekaj upoštevanja vrednih smernic.

Domačih kupecev je bilo razmeroma precej; tujih manj radi neugodnih carinskih razmer. Sklenilo se je, da nekatere večje kupčije, tudi vagonске. V celoti je bilo prodanega okoli 800 do 900 hl vina. Mnogi kupeci so si shranili kataloge in se zanimali za naslove zaradi poznejših kupčij v aprilu, ko pričakujejo zmanjšanje trošarinskih bremen. Lahko rečemo, da je v lesh oziru imela današnja vinska razstava populo uspeh. Okoliški vinogradniki so hvaležni vinarski podružnici, da je vinske kupee znova zainteresirala za ljutomerska vina. Na razstavnem prostoru traja še vedno animirano razpoloženje.

Trgovina s plombami Privilegirane izvozne družbe, falzificiranimi na Madjarskem. Kakor znano je Privilegirana izvozna družba izdajala mlincem kot potrdilo plombe za vreče moke, katere so mogle priti v promet lele s pritrjeno plombo. Plomba je nadomeščala takso 60—75 Din za vrečo moke. Našli pa so se mlinci, ki so kupovali falzificirane plombe, katere so vthotapili v našo državo iz Madjarske. Uvoženih je bilo okoli 15.000 plomb, od katerih je bilo prodanih 8000. Te dni pa so razpečevalcem teh plomb prišli na sled v Belgradu. Pred nedavnim je bilo aretiranih 6 oseb, ki so sedaj prišle pred sodišče po končni preiskavi.

Brezposelnost. Iz podatkov Mednarodnega urada dela v Ženevi poenemamo, da je bilo na koncu leta brezposelnih (vse v tisočih, v oklepajih podatki za konec leta 1930): Nemčija 6.011 (4.887), Anglija 2.855 (2.683), Italija 1.015 (664), Avstrija 361 (357), Poljska 326 (341), Francija 278 (45), Belgija 228 (115), Holandija 158 (81), Češkoslovaška 146 (93), Avstralija 119 (105), Danska 106 (71), Švedska 76 (56), Romunija 49 (36), Nova Zelandija

stencihih pogojev. Namen priložene brošure je, pojasniti državnim poslancem gospodarski in socialni položaj v Dravski banovini. Na prvih treh straneh so grafikon, katere je svojočasno izdelal in objavil OUZD v Ljubljani o padanju števila zavarovanih delavcev in njihovih plač od začetka krize, t. j. od sredine leta 1930 dalje. Nato sledi »Situacijsko poročilo statistič. oddelka OUZD v Ljubljani za 1. marec 1932«, iz katerega poenemamo, da je članstvo OUZD padlo od avgusta 1931 za 24.000 članov (kar odgovarja celi tretjini sedanjega članstva 74.750). Poglavlje »Situacija v podjetjih z nad 50 delavci« pojasnjuje, koliko znašajo redukcije delavstva v posameznih, poimensko navedenih, večjih tvrdkah od 20. junija 1929 do 1. februarja 1932.

V poglavju »Potrebna sredstva za podpiranje sedanjega števila brezposelnih« je pojasnjeno, da imamo letno na razpolago samo ca. 2.500.000 Din, dočim znaša letna potreba 144.000.000 Din. Nadaljnja poglavja »Nekaj podatkov o populacijskem gibanju in gospodarski strukturi Dravske banovine« ima zaključek: »Odnos med številom delavcev in produkcijo se je za naš teritorij v deceniju 1920 in 1930 znatno poslabšal. Pritisk na delovne trge (tega izraza ni kratko zamenjati s številom efektivnih nezaposlenih) se je povečal koncem decenija za najmanj 15.000 oseb. V poglavju »Mnenje tajnikov zbornic o delu pri evidenci nezaposlenih delavcev« so iznešeni vidiki in principi, kako naj bi se vodila statistika brezposelnih in kako naj bi se delile brezposelne podpore. Zaključno poglavje »Zakaj je treba spremeniti čl. 47, 48, 49 in 50 Pravilnika bratovskih skladnic?« pojasnjuje nekatere nedostatke provizijskega zavarovanja naših rudarjev z ozirom na redukcije.

V naših težkih časih je akcija DZ za omiljenje brezposelnosti vse hvalje vredna. Državni poslanci bodo dobili iz poročila jasno sliko o dejanskem stanju naših delavcev in tako dobili težko, delikatno, toda hvaležno nalogo v rešitve.

46 (8), Kanada 35 (28), Norveška 35 (29), Madjarska 31 (26), Irska 31 (26), Letonija 22 (10), Finska 16 (9) in Estonka 8 (6). To so uradni podatki, dočim je faktična brezposelnost v nekaterih državah višja. Omenjemo samo Francijo, kjer cenijo francoski viri število brezposelnih na poldrug milijon oseb. V severnoameriških Združenih državah je brezposelnih po statistiki delavskih organizacij 8 milijonov 300.000 konec leta 1931. Skupno je v našem vzletu na vsem svetu najmanj 20 milijonov brezposelnih.

Borza

Dne 10. marca.

Denar

V današnjem deviznem prometu so ostali tečaji v glavnem neizpremenjeni, le London in New York sta bila nižja. Vendar od svoje zadnje okrepitve funt sterling ni mnogo izgubil. Promet je silekropelj zaradi znanih razmer minimalen.

Ljubljana, Amsterdam 2273.39—2284.75, Berlin 1342.19—1352.99, Bruselj 785.31—789.25, New York 5630.03—5658.29, Curih 1093.75—1099.25, London 208.63—210.23, Pariz 222.13—223.25, Praga 167.55 do 168.41, Trst 292.38—294.78.

Zagreb, Amsterdam 2273.39—2284.75, Bruselj 785.31—789.25, Berlin 1342.19—1352.99, Milan 292.38 do 294.78, London 208.63—210.23, New York kabl 5652.03—5680.29, tek 5630.03—5658.29, Pariz 222.13 do 223.25, Praga 167.55—168.41, Curih 1093.75 do 1099.25. — Skupni promet brez kompenzacij 134.266 dinarjev.

Curih, Belgrad 9.025, Pariz 20.30, London 19.025, New York 516.25, Bruselj 71.75, Milan 26.75, Madrid 39.50, Amsterdam 207.85, Berlin 122.90, Stockholm 104.75, Oslo 103.50, Kopenhagen 104.50, Sofija 3.74, Praga 15.32, Varšava 58, Atene 6.00, Carigrad 2.50, Bukarešta 3.08, Helsingfors 8.80.

Dunaj, Dinar notira (valuta) 12.30.

Vrednostni papirji

V današnjem prometu so bili tečaji državnih papirjev vrsni in so tudi narasli. V domačih drž. papirjih je bil v Belgradu promet srednji, znatnejši v Zagrebu. Prav tako je bil tudi promet v dolar-skih papirjih v Zagrebu prav znaten. Zaključki so bili v Zagrebu tle: vojna škoda 1000 kom., begl. obv. 200.000, 8% Blerovo posojilo 9000 dol., 7% Blerovo posojilo 11.000 dol. in 7% posojilo Drž. hip. banke 5000 dol. — Belgrajska borza pa izkazuje tele zaključke: vojna škoda 600 kom., agrari 12.500, begl. obv. 100.000 in 8% Blerovo posojilo 1800 dol. Nadalje je bilo zaključenih 40 kom. delnic Priv. agrarne banke, katerih tečaj pa je bil nižji kot večraj.

Ljubljana, 8% Bler. pos. 55 bl., 7% Bler. pos. 49 bl., Stavbna 40 den., Ruše 125 den. Zagreb, Državni papirji: agrarji 31—32, vojna škoda kasa 246—247 (248, 247, 246), 3. 243—245 (243), 4. 245 bl., 8% Bler. pos. 54.50—55 (54.50, 55), 7% Bler. pos. 48.75—49 (47.50, 48.25, 48.25, 48.50, 48.75), 7% pos. Drž. hip. banke 51—52 (51, 51.50, 52), 6% begl. obv. 41—41.50 (41.50, 42).

Belgrad, Priv. agr. banka zaklj. 262, 265, 7% inv. pos. 63.50—65, agrarji 30 den. (30), vojna škoda 244—245 (247.50, 245.50), 3. zaklj. 244, 6% begl. obv. zaklj. 41.50, 42, 8% Bler. pos. zaklj. 53.75, 7% Bler. pos. 47.50 den., 7% pos. DHB 50.75 den.

Dunaj, Don. sav. jadr. 93, Wiener Bankverein 11, Escompteges. 111, Aussiger Chemische 111, Alpine 12.92, Trboveljska 33.90.

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizpremenjeno. Promet: 28 vagonov.

Budimpešta. Tendenca: prijazna, koruza slaba. Promet: srednji. Pšenica: marec 12.73—12.90, zaklj. 12.85—12.87; maj 13.65—13.81, zaklj. 13.73—13.74. — Rž: marec 15.40—15.45, zaklj. 15.40—15.45; maj 15.86—16.—, zaklj. 15.98—16.—, — Koruza: maj 14.40—14.90, zaklj. 14.45—14.46.

Chicago (začetni tečaj). Pšenica: marec 57.25, maj 60.75, julij 62.75, september 64.375. — Koruza: maj 40.375, julij 42.875, september 44. — Oves: maj 25.25. — Rž: julij 51.875, september 52.875.

Winnipeg (začetni tečaj). Pšenica: maj 67.375, julij 69, oktober 70.625.

Naše dijaštvo

Akademiki, ki se žele udeležiti duhovnih vaj, ki bodo od 18. marca zvečer do 22. marca zjutraj (v sredo) je bilo pomotno objavljeno v »Slovenca«, da se začno 19. marca, naj se čim prej prijavijo pri vodetvu Doma duhovnih vaj, Zrinjskega cesta 9 ali pri gosp. dekanu teol. fakultete dr. Lambertu Ehrlichu.

Cerkveni vestnik

Duhovne vaje za gospe v kapeli pri sv. Jožefu. Začno danes 11. t. m. ob 5 popoldne in trajajo do 18. t. m. Govor vsak dan ob 5 popoldne. Vodi jih p. L. Lederhas, S. J.

Vlažno vreme

poveča nevarnost prehlada. Pred nevarnostjo okuženja Vas čuvajo okusne

Sport

Snežni plazovi

V zadnjih letih se je smučanje zelo razvilo, kar ni čudno, saj ni nič lepšega kot drseti po beli, s snežnimi kristali pokriti preprogi, ali pa z drzno hitrostjo drveti v nižino. In vendar more biti krana kristalna preproga za smučarja zelo nevarna, zlasti v planinah. Smučanje v pravem pomenu pride do veljave šele sedaj spomladaj, visoko v planinah. Kdor je spomladaj v planinah s smučmi, ta ne bo nikoli pozabil lepote, ki nam jih je ustravila božja previdnost! Kakor pa je kristalna snežna preproga lepa, tako je tudi nevarna! Kolikor smučarjev se ni vrnilo vže iz letov v planine! Snežna odeja jih je za vedno pokrila. Večjih nesreč v planinah pri nas k sreči še ni bilo. Čitali smo pa koliko žrtev so zahtevali snežni plazovi v preteklih zimah v Alpah. Naše Alpe pozimi niso obiskane tako, kakor bi lahko bile. Toda z razvojem smučanja bo tudi to prišlo. Saj je izlet na planine za smučarja največji užitek. Radi tega hočemo tudi v našem listu posvetiti nekaj vrstic snežnim plazovom.

Razlikujemo več vrst plazov. Najbolj običajni so plazovi, ki nastanejo iz novo zapadlega snega. Te vrste plazov delimo v dve vrsti in sicer v mokre in suhe plazove. Nastopije med ali pa po končanem snežnem metanju. Sveži sneg se vedno hitro usede. Ako zapade veliko snega, povzroči dostikrat veter plazove. Sveža snežna plast se odloži in zdrvi v dolino. Ako pa zapade nov sneg na staro podlago, ki je morda celo zamrznjena, pa zadostuje samo, da na strminah poseje sonce in že se sproži nova plast snega. Najnevarnejši pa so plazovi prišča. Ponesrečenec zamaži droben sneg usta in nos tako, da se v najkrajšem času zaduše.

Pri smučanju po nepoznanem svetu mora biti vedno vsakdo zelo previden! Po snežnem metanju je vsaka strmina nevarna. Strmine prečkati kolikor mogoče visoko! Nižje ko se prečka, tem večja je nevarnost, da se sproži plast snega! Pri daljših turah mora biti vsak smučar opremljen s tako zvanim plaznim trakom, ki naj bo rdeče barve. Ponesrečeni se veliko lažje najdejo, zakaj rečeš trak polake, kje so zakopani ponesrečeni turisti. Pred vsako turo se pa mora natančno informirati o snežnih razmerah v planinah, najboljšje je delati turo pod vodstvom izkušenih vodnikov. Na splošno naj pa velja naslednje pravilo: Ne zaupaj nobeni strmini, pa čeprav te vabi k lepemu smuku. Boljše je obiti strmine, na katerih se morejo sprožiti snežni plazovi. Pametnejše je malo več napora, kakor pa življenje lahkomo selno stavljanj na kocko.

Smuške prireditve

Mojstrančani se zopet oglašajo. V nedeljo priredijo velike smučarske tekme in sicer vsakoletno medklubsko štafetno tekmo (4x6 km); dameško propagandno tekmo na 3 km, popoldne pa skakalne tekme. Štafetna tekma prične zjutraj ob 7.30, damska pa ob 8. V štafeti tekmi smejo tekmovati samo verificirani člani JZSS, v dameški pa vsaka dama, ne glede ali je članica kluba ali ne. Mojstrana se je pobrigala tudi za lična darila. Ker vabi k tekmanem neumorna in med smučarji tudi popularna Mince, bo gotovo pohitelo v Mojstrano število tekmovalcev.

Medklubsko skakalne tekme pa priredi zopet v nedeljo SK Kamnik. Prireditve se vrši na klubski skakalniščici pod Zamazico. Obenem se pa vrši tudi dameška propagandna tekma na 3 km dolgi progi. Skakalne tekme prične ob 15 popoldne, stari za dameško tekmo je pa določen na 14. ur. Start in cilj za tek je pod skalnico. Udeleženci kakor tudi gledalci imajo ugodne zveze z avtobusi, tekme bodo pa končane še pred odhodom popoldanskega vlaka. Ker so sedaj snežne razmere v okolici Kamnika izvrstne, bo gotovo lepo število smučarjev pohitelo tjakaj.

Svojevrsno prireditve pa razpisuje SK Tržič. Na Kofečah priredi medklubsko vztrajnostno tekmo na 46 km dolgi progi, ki bo izpeljana pod pogorjem Košute. Start in cilj te tekme je pri planinskem domu na Kofečah. Pisemne prijave je poslali do sobote na naslov: Anton Seljak ali Rudolf Stransky, Tržič. Prijavnina je 40 Din. Smučarske tekme v letini 1400 m v naši državi še ni bilo.

Motokolesarski klub Hiriya vlijudno vabi vse člane, posebno dirkače, kateri so se udeležili motoklosteringa na Bledu, da se sigurne udeležijo razdelitve nagrad v nedeljo 13. t. m. ob 15 v restavraciji »Kušar«, Viš pri Dolgem mostu. — Odbor.

Iz društvenega življenja

Občni zbor Društva prijateljev humanističnih gimnazij bo danes 11. t. m. Ob 4 popoldne na III. dr.ž. realni gimnaziji z običajnim dnevnim redom. Odbor.

LJUBLJANSKO GLEDALIŠČE.

Drama. Začetek ob 20. Petek, 11. marca: GLEMBAJEVI. Red D. Sobota, 12. marca: NEKDO. Izven. Znižane cene. Nedelja, 13. marca ob 15: REVNA KOT CERKVENA MIS. Znižane cene. Izven. — Ob 20: ZDRAVNIK NA RAZPOTJU. Izven. Znižane c

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglese strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pismena vprašanja odgovorjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349.

Službe iscejo

Beseda samo 50 par
Trgovska pomočnica
mešane stroke, starejša, želi službo takoj ali pozneje. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3266. (a)

Pošteno

kmečko dekletko s 4-letno kuharsko prakso išče službo pri kakšni zasebni družini. Ponudbe na upr. »Slovenca« Maribor pod »15. marec«. (a)

Vodstvo

komisijske pisarne v Ljubljani ali kaj sličnega — prevzamem proti vložiti kavčije. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod »Sigurne uspeh«. (a)

Službodobe

Beseda samo 50 par
Pek
samostojen, trezen in pošten, z obrtnim listom, se takoj sprejme. - Ponudbe na naslov: Cufer Andrej, Jesenice. (b)

Pekovskega vajenca

takoj sprejemem. Oskrba v hiši. Milan Zupanc — Toplice. (b)

Dekle

zdravo, krepko in pošteno, staro do 25 let, vajeno vsega hišnega dela, po možnosti nekoliko kuharice, sprejme boljše družina na deželi. Nastop lahko takoj. Plača 300 Din. Ponudbe poslati na upravo »Slovenca« pod »Dobra hiša« št. 3272. (b)

Dekle

najraje Gorenjko, srednje starosti, za kmečka dela, sprejemem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 3268. (b)

Pekovskega vajenca

takoj sprejme pekarna Anton Bohorič, Goriče 14, nad Trebnjem. (b)

Pekovskega vajenca

sprejme pekarna Ogljenšak, Zgor. Polskava pri Pragerskem. (b)

Čitajte in širite »Slovenca«!

Pouk

Beseda samo 50 par
Čampnikova šoferska šola
Ljubljana Dunajska c. 36. Prva od lasti koncesionirana. Prospekt št. 16 zastoji. Pisite ponj! Sprejem učencev vsaki čas.

Denar

Beseda samo 50 par
Posojila
dobite na vknjižbo. Obširne ponudbe na upravo »Slovenca« Maribor pod »Točna izvršitev« št. 3134. Znamke za odgovor. (d)

Kdor posodi

12.000 Din dobi za eno leto sobo brezplačno. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod značko »Garancija 1000«. (d)

Zasluzek

Beseda samo 50 par
Zasiopnik
ali zastopnica kem. stroke, dobro uveden v trgovini, obrti in industriji, se sprejme. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Soliden« št. 3243. (z)

Stanovanja

Beseda samo 50 par
ODDAJO:
Dvosobno stanovanje
lepo in zračno, s pritliklinami, takoj oddam. Pojasnila daje Miklavc Justin, Dravlje 154 (pri novi soli). (c)

Stanovanje

dvosobno in trisobno, s pritliklinami, se odda — Riharjeva ulica št. 6 — Mirje. (c)

Stanovanje

soba in kuhinja, se odda s 1. aprilom. Glince cesta XIII št. 7. (c)

Opremljeno sobo

lepo, parket, elektrika, tik Tivolija, v Skrabčevi ulici, oddam solidnemu gospodu. Pojasnila daje Emil Mrak, Cesta v Rožno dolino (paviljon). (c)

Vnajem

Beseda samo 50 par
ODDAJO:
Mesarijo
dobro vpeljano, oddam v najem z vsem inventarjem in velikem in prometnem trgu za zelo nizko najemnino. Naslov v upravi »Slovenca« št. 3274. (n)

Gostilna in trgovina

dobro idoča, na jako prometnem kraju na Gorenjskem, se da takoj v najem. — Naslov v upravi »Slovenca« pod 3270. (n)

Redka prilika!

Radi osamljenosti in starosti oddam takoj v najem v Karlovcu, Riječka ulica 5, enonadstropno hišo za več let, v kateri se nahaja vpeljan in dobro poznani, že več let obstoječi

hotel Janje

s 16 sobami za tujce, 2 uličnima lokaloma za restavracijo in ostalimi pritliklinami brez opreme. Hiša je zaradi ogromnih dvorišnih prostorov in cenene električne struje prikladna za večjo trgovino z vinom na veliko ali tovarno vsake stroke. Istotam prodam dobro idočo

kavarno Aeroplan

event sprejemem samostojno družabnico z nekaj kapitala, za skupno vodstvo kavarne in otvoritve restavracije, katero bi samostojno vodila. Resni reflektanti naj se oglašijo osebno (na pisma ne odgovorjam). Štefan Konfic, kavarnar, hotelir in posestnik, Karlovac. (n)

Tudi v naši podružnici

Ljubljana, Miklošičeva cesta št. 5 (paviljon)
lahko plačate naročnino za »Slovenca«, »Domoljuba« in »Bogoljuba«, naročate inserate in dobite razne informacije — Poslovne ure od pol 8 zjutraj do pol 1 popoldne in od 2 do 6 popoldne
Telefonska številka 3030.

Kupimo

Beseda samo 50 par
Krompir
kupim, vagonске količine. Ponudbe pod »Split« 3249 na upravo »Slovenca« v Mariboru. (k)

Srečke delnice, obligacije

kupuje Uprava »Merkur« Ljubljana — Selenburgova ulica 6. II nadst. (k)

Žaluzije

(polkne), dobro ohranjene, kupimo. Večerin Rudolf, V. Vodnikova 11, p. Moste. (k)

Razno

Beseda samo 50 par
Grintovec
- obiteljski pensionat - Predvor nad Kranjem. - Najboljša oskrba, v predsezoni znižane cene. (r)

Prodamo

Beseda samo 50 par
Polenovko
namočeno, dobite pri I. Buzzolini v Lingarjevi ulici. (l)

Puhasto perje

čisto, čehano po 48 Din kg druga vrsta po 38 Din kg čisto belo gosje po 130 Din kg in čisti puh po 250 Din kg Razpošiljam po poštne povzetju L. BROZOVIC — Zagreb, Ulica 82. Kemična čistilnica perja

Gojzerce na obroke

TEMPO«, Gledališka ul. št. 4 (nasproti operi).

Namočena polenovka

najboljše vrste, prama šunka, sveži narezki, razne delikatese — po zelo znižani ceni. Vino črno in belo, priporočljivo osobito za bolnike, ter vedno sveže specerijsko blago po konkurenčni ceni priloženo tvrda F. R. Kovačić, Miklošičeva 32. Prepričajte se! (l)

Berite Slovenca in oglašujte v njem!

Obrt

Beseda samo 50 par
Konfekcija — moda!
Najcenejši nakup. Anton Presker — Ljubljana — Sv. Petra cesta 14.

Jougurt

bolgarsko kisló mleko — vedno sveže, kakor tudi vse mlečne izdelke prodaja Mlekarna, Dunajska cesta 17 (poleg kavarne »Evrope«). - Po želji dostavlja tudi na dom. (l)

Članene tragine

in druge kmetije nudi naseljeni veletrgovina lista in moka A. VOLK, LJUBLJANA Resljeva cesta 24.

ŽELEZO - KOVINE

Prodajam poceni rabljene tračnice, transmisije, jermenice, cevi, stroje itd., kakor tudi novo usnjato jermenice, betonsko železo in tračnice
Kupujem stari baker in medenino Mirosl. Krns, Zagreb, Podvoznjak telef. 66-49 (Jugofurda)

Dnevnik Slovenec najbolje informiran list!

Vezani ILLUSTRIRANI SLOVENEČ letnik 1931 je že na razpolago v naši upravi za ceno Din 90.— po pošti 10 Din več.

SALDA-KONTE STRACE - JOURNALE SOLSKE ZVEZKE - MAPE ODJEMALNE KNJIZICE RISALNE BLOKE ITD.
NUDI PO IZKREDNO UGODNIH CENAH
KNJIGOVEZNIKA
JUGOSLOVANSKE TISKARNE
PREJ
K. T. D.
V LJUBLJANI
KOPITARJEVA ULICA 6
II. NADSTROPJE

FOTOAPARATE
svetovnih tvrdk Zeiss-Ikon, Rodenstock, Voigtlander, Welta, Certo itd ima vedno v zalogi

Photod. Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani Zahtevajte cenik!

Zahvalo
izrekamo vsem, ki so s tako mnogobrojno udležbo pripomogli, da je imela naša iskreno ljubljena in nepozabna mamica, stara mamica, teta, sestra in tašča, gospa
Ana Marn
vdova po mestnem oskrbniku Celja in žel. vratarju v pokoju
tako veličasten pogreb. Posebno zahvalo izrekamo častiti duhovščini ter vsem darovalcem vencev in krasnega cvetja. Prirčno zahvalo izrekamo vsem, ki so izrazili sožalje ter spremljali drago, nepozabno pokojnico na njeni zadnji poti. Vsem skupaj Bog plačaj!
Celje, dne 10. marca 1932.

Zatonilo nama je svetlo, jasno solnce, tolažba in veselje najinih poznih dni: umrla je na Dunaju najina hčerka, gospa
Marija Riskamm
Maribor, dne 10. marca 1932.
Janez Lavrič, feldmaršal lajtnant v pokoju, in žena.

Humboldt: doma potrgale vrvi in vihar, ki je prej tako nevarno nagnil pirogo, ki je pomagal sedaj zopet dvigniti. Može so pograbil volle sadove Crescentijeve Cujele in začeli izmetavati vodo iz ladjice. Tudi jadro so kmalu popravili in komaj je minilo pol ure po tem neprijetnem dogodku, so se mogli zopet odpeljati dalje. V tem pa se je viharo ozračje pomirilo. Krmar je pri tem dogodku ostal indijansko miren in ko so ga ostro karali zaradi nepačnega uporabljanja vetra, je hladnokrvno izjavil: »Belim možem tukaj ne bo manjkalo solnca, da bodo posušili svoje papirje.«

Do Orinokovih brzic
Z nastopom noči so pripluli do nekega otoka prav v sredini veletoka v bližini mislijoa Uruana in na njem so postavili svoj tabor. Prekrasna mesečna noč je objemala pokrajino in može so sedeč na praznih želvnih oklepih, ki so ležali ob obali, uživali večerjo in lepoto prirode. Kako pristočno so se veselili, da so bili skupaj! Predstavljali so si usodo tistega, ki bi si sam rešil življenje po brodolomu. Begal bi po divjih bregovih gori in dol, vedno prihajajoč do rek, ki se izlivajo v Orinoko. Preplavati bi jih moral, a grozila bi mu vedno največja nevarnost od številnih krokodilov in krvočelnih ribe. In ta mož, ki nosi v prsih čuteče sree, ne bi vedel, kaj se je zgodilo z njegovimi nesrečnimi tovaršji. Njihova usoda bi ga bolj težila kakor laetno trpljenje. Takim žalostnim premišljevanjem se človek prepuča posredno rad tedaj, kadar je preстал velike nevarnosti in če so mu dušo pretresli veliki dogodki.
Noč je bila zelo soparna. Ležati so morali kar na kožah, razgrajenih po tleh, ker niso nikjer našli dreves, na katere bi mogli privezati svoje spalne mreže. Moskili so jih ted še bolj nadlegovali kakor v preteklih dneh. Našo družbo pa so presenetili tudi jaguarji, ki se niso prav nič bali tabornega ognja. Preplavali so celo rokav veletoka, ki je ločil

otok od celine. Zjutraj so predrzne zveri tulile prav blizu taborišča.
7. aprila. Pri Baraguanu so dospeli v ožino, skozi katero se preriva vsa silna množina Orinokove vode. Izrekli so se, da bi izmerili sotesko. Strme skalne stene, ki kažejo sledove plasti, obdajajo ožino, a zaman so na njih iskali rastlin. Ničesar drugega niso našli na teh pustih skalah kakor staro deblo nekega drevesa z velikim, hruskam podobnim sadjem. Po vseh skalah pa so sedeli neštevilni leguani in gekos s širokimi, kožnatimi prsti. Te kuščarice so sedele nepremično z dvignjeno glavo in odprtim gobcem, da jih je vroči zrak tem lažje in tem bolj temeljito preveval. Ko so može priselcnili toplomer na skalo, se je živo srebro takoj dvignilo na 50 stopinj Celzija. Zdelo se je, da tla v vročem zraku kar valove; noben vetrič se ni ganil. Solnce je bilo že blizu zenita; njegova blesteča luč je odsevala od veletokove gladine ter se jasno odražala od rdečkastega mrča, ki je obdajal vse predmete v okolici. Kako globoko se vtišnjejo popotniku prizori iz veličastne tropične prirode, žareče v opoldanskem solncu! Gozdne živali se poskrijejo v goščavi, ptiči smuknejo pod listje na gozdnih tleh ali pa poščejo zavetje v kaki skalni razpoki. Če prisluškujemo v tej navidezni tihoi najtišjim glasovom, ki prihajajo na uho, tedaj zaznamo globoko in neprestano bučanje in brenčanje žuželk, katerih v spodnjih zračnih plasteh kar mrigoli. Nič ne more opazujočemu človeku bolj živo predočiti velikansko kraljevstvo organskih bitij kakor ti skrivnostni glasovi. Mirijade žuželk se plazijo po zemlji ali pa obletajo od solnca opaljane rastline. Najraznovrstnejši glasovi done iz vsakega grma, iz gnilih debel, skalnih razpok in tal, kjer kopljejo kuščarice, stonoge, cecilije (breznoge, pod zemljo živeče dvoživke) svoje rove. Brezmejno številno glasov je strmečim možem klicaló, da v priródi vse diha, da se pojavlja življenje v tisočeriš oblikah v prašnih, razpokanih tleh prav tako kakor

v vodi in zraku okoli njih.
Družba je prenočila na vzhodnem bregu Orinoka ob vzhodni nekega granitnega griča. Nekdaj je stal na tem pustem kraju mislijo San Regis. Ker je imela voda v reki neprijeten bizamov duh ter nek sladok, skrajno zopern okus, so popotniki iskali v okolici tabora pitno vodo. Nekaj prav posebnega je na Orinoku in Apure menjavanje vode. Ob najbolj pustem in suhem bregu nastopajo večinski tokovi z dobro pitno vodo, ki pa jo kmalu nadomesti druga sluzasta in neužitna tekočina. »To povzroč skorja (usnjena koža) trohnečih kajmanov,« so zatrjevali Indijanci. »Čim starejši je kajman, tem grenkejša je njegova skorja.« Verjetno je, da mrhovina velikih prazivec okuži vodo, to pa posebno v zalivih, kjer je tok mnogo počasnejši.
9. aprila. Zgodaj zjutraj je piroga pristala na obali Pararume, kjer so našli moža indijanskega tabora, podoben onemu ob Boca de la Tortuga. Tudi tukaj so grebli jaja iz peska in pripravljali olje iz njih. Tod pa so prišli Indijanci nekoliko dni prepozno in mlade želve so po večini že zapustile jajčne lupine, še preden se je nabiranje pričelo.
Humboldt in tovaršji so tudi tukaj našli nekoliko belcev, ki so prišli po veletoku navzgor, da bi nakupili olja. Ti trgovci so težili o slabi jajčni »letinje ter o škodi, ki jo napravlja jaguar ob času, ko prihajajo želve na breg. Končno so peljali goste v sredino taborišča pod lopo. Tod so sedeli mislijoarji iz Karibana in od Orinokovih kataraktov ali brzic; kvartalí so in kadili iz dolgih pip. V svojih modrih redovniških haljah, porastli z dolgimi bradami in z obrtnimi glavami so bili podobni orientalcem. Ti revni redovniki so znanstvenike prijazno sprejeli ter jim dali mnogo važnih in dragocenih nasvetov, podatkov in smernic za nadaljnje potovanje. Ze mnogo tednov so bolehalí na trednevni, menjajoči se mrzlici. Njihovi bledi, izčrpani obrazi so jasno pričali, da je zdravje ljudi, ki potujejo po tej pokrajini, v veliki nevarnosti.